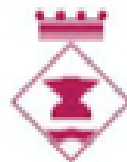

2011

-

2014

Pla d'Igualtat de Gènere

Ajuntament
de Sant Adrià de Besòs

Ajuntament de
Sant Adrià de Besòs

Índex

PRESENTACIÓ DEL PLA	3
1. MARC DE REFERÈNCIA DE LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT DE GÈNERE	4
2. PRINCIPIS I METODOLOGIA.....	12
3. CONDICIONS PRÈVIES I OBJECTIU GENERAL	19
4. LÍNIES ESTRATÈGIQUES DEL PLA D'IGUALTAT.....	21
Línia I. Impulsar les Polítiques d'Igualtat de Gènere a Sant Adrià de Besòs.....	22
Línia II. Abordar integralment la violència de gènere.....	31
Línia III. Fomentar la participació sociopolítica de les dones de Sant Adrià de Besòs.....	39
Línia IV. Promoure canvis en el repartiment de treballs i usos del temps	45
Línia V. Fomentar la coeducació, la formació i la presència cultural de les dones.....	52
Línia VI. Incloure la perspectiva de gènere en el disseny de la ciutat de Sant Adrià de Besòs	60
Línia VII Promoure la salut de les dones de Sant Adrià de Besòs.....	67
5. GLOSSARI	75
6. BIBLIOGRAFIA	79

Presentació del Pla

Després d'estar treballant durant l'any 2009 i amb coordinació amb l'Oficina de Polítiques d'Igualtat Dona – Home i Ciutadania de la Diputació de Barcelona, l'Auditoria de Gènere en la que es realitzarà una diagnosi de les particularitats de les dones del nostre municipi i de la realitat del mateix des de diferents vessants.

Avui ens plau presentar-vos el Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs. Aquest document ha de permetre la incorporació de la perspectiva de gènere en totes les actuacions municipals i guiar-nos per avançar cap a una societat més igualitària, més justa i més democràtica. L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs a instàncies de la Regidoria de Polítiques de Gènere ha fet una aposta per a dissenyar, desenvolupar i aplicar estratègies i polítiques enfocades a promoure la plena igualtat de drets entre homes i dones. Aquest Pla estableix uns objectius generals i específics, i recull la concreció de les accions que s'estan realitzant a nivell municipal i les complementa amb noves propostes d'actuació per aconseguir aquests objectius

Els canvis legislatius i socials que s'han produït en els últims anys han modificat la situació de les dones a la nostra societat i ha significat un gran pas endavant cap a l'objectiu de la plena igualtat. Tanmateix, encara hi ha molts àmbits i situacions on aquesta igualtat no és real, i que té en la violència vers les dones una de les conseqüències més greus i dramàtiques.

L'Administració municipal ha de poder ser una institució en què s'emmiralli tota la ciutadania, entitats i agents socials del municipi. Per això cal que tots els col·lectius que formen l'Ajuntament es comprometin a favor de la igualtat d'oportunitats. Avui en dia les polítiques d'igualtat no s'entenen només com "accions o projectes per a les dones". La transversalitat de gènere suposa un canvi de paradigma polític: de les polítiques de la dona a les polítiques de gènere. Des d'aquest nou paradigma es promou que, a banda de desenvolupar accions específiques per a les dones, es tinguin presents les necessitats de les dones i dels homes des de totes les àrees municipals. Per això el Pla ha estat fruit d'un espai de reflexió, discussió i disseny compartit per persones de les diferents àrees de tot l'Ajuntament.

L'elaboració d'aquest Pla no hauria estat possible sense la participació del personal tècnic i els agents socials que han format la comissió tècnica per a la seva elaboració, així com dones de la ciutat per a conèixer les seves demandes i necessitats.

Agraïm, doncs, a totes les persones que amb la seva implicació i col·laboració han contribuït en el procés de desenvolupament del Pla que us presentem.

Jesús Mª Canga i Castaño
Alcalde

Isabel Marcuello i Garcia
Regidora Polítiques de Gènere

1. Marc de Referència de les Polítiques d'Igualtat de Gènere

1.1 Marc conceptual

El **principi d'igualtat de gènere** és un dels eixos nuclears de les societats modernes. La consecució d'aquest principi polític ha estat present des de la creació dels estats democràtics; tanmateix el seu reconeixement no ho ha estat per tot el conjunt de la ciutadania, les dones no han iniciat un procés d'equiparació de drets formals fins a principis del s. XX. La divisió sexual del treball continua encara vigent i organitzant les estructures socials de tal forma que la igualtat real encara és un repte a aconseguir.

La desigualtat de gènere ha estat invisibilitzada durant molt de temps i actualment s'ha assumit com una problemàtica de dimensió pública i política, per aquesta raó, es fa necessari el desenvolupament de polítiques de gènere. Aquestes polítiques, venen impulsades per diversos agents:

A nivell internacional, el moviment feminista ha estat central en la formulació de les polítiques d'igualtat, i en la dècada dels 60 i 70 va aconseguir que els poders públics posessin a les seves agendes el principi d'igualtat per raó de sexe. El moviment feminista de la segona onada, va posar en evidència, que la consecució del dret a vot, a l'educació i als treballs que la primera onada feminista havia aconseguit, no era suficient per l'assoliment de la igualtat, tant a nivell formal com real. Les noves idees que s'introdueixen en aquell moment si bé generen ruptures en el moviment de dones respecte el diferent paper que se li atorga a l'Estat en la teoria feminista, també provoquen la pròpia intervenció de l'estat, a través de la formulació de polítiques d'acció positiva per a les dones.

Seguint a Judit Astelarra¹, podem dir que les prioritats de l'agenda del moviment feminista de la segona onada, i per tant, les demandes polítiques que faran davant les institucions internacionals són:

- Reivindicar que es compleixin en la pràctica els drets polítics i socials de les dones i estendre'ls a tots els àmbits en els que encara no existeixen (drets reproductius, de la cura...).

¹ Astelarra, Judit, "Veinte años de políticas de igualdad", Colección Feminismos, Ediciones Cátedra, 2004.

- Repensar la política de forma que inclogui les relacions entre l'àmbit privat i públic. Les injustícies que es donin en l'àmbit domèstic i la discriminació de les dones en la vida quotidiana també són un problema polític.

El paper de **Nacions Unides** ha estat capdavanter i protagonista en el desenvolupament de les polítiques de gènere, establint mesures i estratègies polítiques a favor de la igualtat de gènere. Sobretot a partir de 1975, data que marca l'inici de la dècada de les dones, amb l'entrada en vigor de la *CEDAW*, la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona, que comprèn drets de les dones acceptats internacionalment, aplicables en tots els camps i que els països ratifiquen de forma voluntària.

Les quatre conferències mundials sobre la Dona (Mèxic 1975/Copenhagen 1980/Nairobi 1985/ /Beijing 1995) i els seus respectius plans d'acció han marcat de forma progressiva els objectius i estratègies per la equitat de gènere i han fet explícits la necessitat de crear organismes a nivell nacional i local responsables de la implementació de les polítiques de gènere. Un aspecte que incorporen és el canvi de paradigma de les polítiques de gènere des d'un enfocament de la igualtat d'oportunitats, cap al *mainstreaming* de gènere.

La **Unió Europea** també ha exercit influència en el desenvolupament del marc legislatiu comunitari en matèria d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes. La primera referència legal és l'article 119 del Tractat de Roma (1957) on reconeix el principi d'igualtat referit exclusivament a que dones i homes han de rebre igual salari per igual treball. L'ampliació de la qüestió de la igualtat amb el Tractat d'Amsterdam (1997) i l'aprovació de la Carta dels Drets Fonamentals (2000), la Unió Europea va ampliar el marc comunitari en matèria d'igualtat.

Actualment, la legislació cobreix 13 directives en l'àmbit del treball, la seguretat social i els béns i serveis. És important destacar l'efecte que ha tingut aquest marc legal europeu a l'estat espanyol; *la Ley Orgànica para la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres* respon a una Directiva Comunitària. En relació a la participació equilibrada de dones i homes en els processos de presa de decisions, el punt de partida fou la Declaració d'Atenes el 1992, en la que per primera vegada es parla de la infrarepresentació de les dones en els càrrecs de decisió com a problema polític i de la "democràcia paritària". El Consell recomana als estats membres adoptar una estratègia global per a promoure la participació equilibrada.

L'**Administració Local** ha tingut un paper clau a l'hora de generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de gènere en un context en el que els governs locals han creat polítiques innovadores que han donat resposta a les demandes socials cada vegada més

diversificades. Aquest major protagonisme es fonamenta en la seva proximitat amb la realitat social que li permet conèixer millor que les altres administracions les necessitats de la població. D'aquesta manera els ajuntaments incorporen les polítiques de gènere promovent les regidories específiques en la temàtica, els serveis, els programes i les agents d'igualtat amb l'objectiu de solventar els efectes de les relacions desiguals entre dones i homes. En tot aquest procés han tingut un paper clau algunes dones dels partits polítics i tècniques municipals que establint aliances de gènere introdueixen les polítiques d'igualtat en les diferents agendes i busquen recursos per la seva implementació.

A més, a partir dels anys setanta, les **comunitats acadèmiques**, han començat a incorporar els estudis de gènere en els plans d'estudi i centres d'investigació, i per tant, contribueixen a la formació de professionals i a l'impuls en la investigació dels estudis feministes i de gènere que tenen un paper cabdal en la pràctica i desenvolupament de les polítiques públiques.

Per la seva banda, **els mitjans de comunicació**, juguen un paper important a l'hora de sensibilitzar i fer visible les desigualtats de gènere, envers **l'opinió pública**, encara que també assenyalen els avenços assolits entorn la igualtat entre dones i homes, i d'aquesta manera converteix la igualtat de gènere en una prioritat política.

1.2 Marc legal

Les polítiques públiques d'igualtat han viscut un procés d'implementació a tots els nivells de l'Administració. En els darrers trenta anys, aquestes polítiques han passat de ser inexistents a introduir-se mitjançant diferents models de planificació a totes les administracions públiques, tant central, com autonòmica o local.

Actualment disposem d'un marc legal en els diferents nivells institucionals que fonamenten la implementació de les polítiques d'igualtat.

1.2.1 El marc normatiu en l'àmbit nacional

Constitució Espanyola 1978:

La Constitució espanyola recull com a drets i llibertats fonamentals vinculats al desenvolupament de la igualtat de gènere els següents:

En el títol I, capítol II, l'article 14:

Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social

En el títol preliminar, l'article 9.2:

Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives...

Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica:

La llei regula mesures de protecció per a les dones que pateixen agressions per part de la seva parella, i en general, per a les víctimes de violència en l'àmbit familiar.

Llei Orgànica 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere:

La violència de gènere és enfocada per aquesta llei orgànica d'una manera integral i multidisciplinària. Es comença pel procés de socialització i educació per prevenir la seva aparició i educar les noves generacions en els valors de llibertat i igualtat entre ambdós sexes, però també emfatitza la protecció de les víctimes i reconeix nous drets, introdueix importants reformes en l'ordre civil i penal i crea els Jutjats de Violència sobre la Dona.

L'àmbit de la Llei inclou tant els aspectes preventius, educatius, socials, assistencials i d'atenció posterior a les víctimes, com la normativa civil que incideix en l'àmbit familiar o de convivència (on principalment es produeixen les agressions) i la resposta penal davant d'aquests delictes.

Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes:

Sorgeix fruit de la necessitat d'establir accions normatives dirigides a combatre totes les formes de discriminació, directe i indirecte, per raó de sexe i a potenciar la igualtat real entre dones i homes. Les novetats d'aquesta llei són que reconeix que la igualtat formal no és suficient, l'accent en la prevenció de conductes discriminatòries i en fer polítiques actives per garantir el principi d'igualtat.

Cal destacar que potencia accions en diversos àmbits:

- a) L'ordenació de les polítiques públiques sota el principi d'igualtat i la perspectiva de gènere.
- b) En l'àmbit d'administracions públiques.
- c) Contempla la regulació de l'accés als béns i serveis (la relació entre particulars) i mesures de promoció de la igualtat en les empreses privades com subvencions o en matèria de contractació i en referència als consells d'administració.
- d) Mesures per a potenciar el dret al treball i a la igualtat d'oportunitats, en l'accés, la formació i la promoció. S'inclou entre els drets la protecció en cas d'assetjament sexual i l'establiment de mesures per a potenciar la conciliació, el repartiment de les tasques domèstiques i laboral i per altra banda, adoptar mesures per a la igualtat en el marc de les negociacions col·lectives.
- e) En la participació política, la modificació de la Llei Orgànica de Règim Electoral, cal una composició equilibrada de dones i homes en les candidatures a les eleccions, tant a nivell autonòmic, nacional i local. S'exigirà la paritat excepte pels municipis menors de 3.000 habitants.

f) També fa explícit en l'article 21 en relació a la col·laboració amb altres administracions públiques que les Entitats Locals integren el dret d'igualtat en l'exercici de les seves competències.

1.2.2 El marc normatiu en l'àmbit autonòmic

Llei Orgànica 6/2006 de Reforma de l'Estatut d'Autonomia:

El nou Estatut regula els drets civils i socials, entre els quals els drets de les dones queden regulats a l'article 19, del Títol I Drets, deures i principis rectors, dins el Capítol I Drets i Deures en l'àmbit civil i social.

Article 19. Drets de les Dones.

19.1 Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

19.2 Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

D'acord amb l'article 41 de l'Estatut, situat dins l'apartat de "principis", reconeix que els poders públics han de garantir la incorporació de la perspectiva de gènere.

L'Estatut també incorpora **la paritat** en la composició i règim electoral del Parlament (article 56):

Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús de llurs drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes.

Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista:

Aquesta Llei recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme contra la violència masclista i la xarxa de serveis d'atenció i recuperació que garanteixin una intervenció integral contra totes les formes d'aquesta violència. A nivell conceptual, ha posat al centre les dones com a subjectes de dret i la consideració de la violència masclista com una greu vulneració dels seus drets

humans i llibertats fonamentals, i reconeix la importància dels aspectes preventius i subratlla les mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç com a principis fonamentals en la seva eradicació.

A nivell competencial correspon als municipis programar, prestar i gestionar els Serveis d'Informació i Atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes previstos en aquesta Llei.

1.2.3 El marc normatiu en l'àmbit local

A nivell local el marc normatiu de les polítiques de gènere el trobem en primer lloc en la Constitució Espanyola i en els textos jurídics sectorials que s'han anat aprovant en els últims anys que incorporen mesures específiques per abordar la igualtat de gènere.

Les competències de les administracions públiques locals s'estableixen en la **Llei 7/1985 de Bases de Règim Local** en dos articles bàsics que delimiten la capacitat d'actuació dels ajuntaments.

Article 25: «El municipi, per a gestió dels seus interessos en l'àmbit de les seves competències, pot promoure tota classe d'activitats i prestar tots els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal».

Article 28: «Els municipis poden realitzar activitats complementàries de les pròpies o altres administracions públiques i, en particular, les relatives a l'educació, la cultura, la promoció de la dona, l'habitatge, la sanitat i la protecció del medi ambient».

El protagonisme de l'administració local i sovint capdavanter en el desenvolupament de les polítiques de gènere es fonamenta en la seva proximitat amb la realitat social que li permet conèixer-la millor que les altres administracions i, per tant, disposa de més elements a l'hora d'establir unes actuacions que responguin a les necessitats de la població.

La Carta Europea d'Autonomia Local reconeix aquesta nova posició dels governs locals (article 4.3) a través del principi de subsidiarietat: «l'exercici de les responsabilitats públiques, de manera general, ha d'incumbir preferentment a les autoritats més properes a la ciutadania» Així, estableix que els governs locals tenen el dret i la capacitat efectiva per ordenar i gestionar tots aquells assumptes públics que incumbeixen directament a la seva comunitat, amb l'objectiu de dispensar uns serveis de qualitat i beneficiar la ciutadania.

No obstant, si que cal tenir en compte que existeix una normativa a nivell internacional, nacional i autonòmica que té una incidència en les competències dels ens locals, bàsicament pel principi de subsidiarietat i d'eficàcia i descentralització administrativa que caracteritza l'organització política del nostre territori.

2. Principis i Metodologia

2.1 Principis inspiradors

2.1.1 El principi d'igualtat, una opció ideològica

Darrere de qualsevol anàlisi, planificació, actuació o avaluació hi ha una manera de veure el món, de situar-s'hi i de plantejar-se què s'ha de canviar i què s'ha de mantenir. Darrere de qualsevol persona, organització o institució hi ha una manera d'entendre el propi territori i d'estar a la vida. Aquestes maneres seran les que ens faran tenir o no present la perspectiva de gènere, és a dir, tenir en compte en l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de les actuacions les diferències socials i culturals dels homes i les dones en qualsevol àmbit.

Per tant, en l'elaboració del Pla hem tingut present que els processos que ens permeten planificar i actuar tenen una importància cabdal, però no són neutres: sempre es deriven d'una manera determinada d'entendre la política i la vida. **El Pla sorgeix, doncs, del reconeixement de l'existència de la desigualtat i la discriminació per raó de gènere, i del rebuig i la voluntat d'actuar per transformar aquesta realitat.**

2.1.2 Construir una societat més justa i democràtica

Les actuacions dels Ajuntaments per la igualtat de gènere al nostre país se situen en el context dels importants canvis polítics i socials viscuts en els darrers vint-i-cinc anys que, com en altres països europeus però amb retard, signifiquen un trencament progressiu de la mentalitat tradicional sobre el paper de les dones i els homes a la societat i en els espais públic i privat. **El desenvolupament de polítiques de gènere suposa el planejament d'actuacions que permetin construir una societat més igualitària, justa i democràtica.**

En el present Pla d'Igualtat de Gènere integrem la diversitat i l'heterogeneïtat, perquè enriqueix la nostra societat, però, en cap cas, aquestes diferències poden esdevenir factors de desigualtat, de subordinació o de jerarquitització de les persones. La igualtat de gènere que

persegueix el Pla orienta els sistemes polítics, socials, econòmics i culturals sobre la base del principi d'igualtat entre dones i homes com un dels pilars bàsics de les societats democràtiques modernes.

2.1.3 Treballar transversalment

L'estratègia més recent de la política d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a la Unió Europea es coneix com **gender mainstreaming** o **transversalitat de gènere**, que implica incloure la perspectiva de gènere en totes les polítiques i actuacions, prèviament a la presa de decisions, així com en l'anàlisi, la planificació, l'aplicació metodològica i l'avaluació de totes les àrees d'intervenció: econòmiques, jurídiques, ambientals, culturals, etc. És a dir, en cadascun dels àmbits de les polítiques públiques.

Així, la transversalitat de gènere suposa un canvi de paradigma polític: **de les polítiques de la dona a les polítiques de gènere**. Des d'aquest nou paradigma es promou que, a banda de desenvolupar accions específiques per a les dones, es tinguin presents les necessitats de les dones i els homes des de totes les àrees municipals.

El Pla ha estat fruit d'un espai de reflexió, discussió i disseny, compartit per les diferents àrees de l'Ajuntament, procés que ha afavorit l'assimilació dels principis fonamentals de la igualtat entre homes i dones i ha facilitat la incorporació de la perspectiva de gènere dintre de totes les àrees municipals.

2.1.4 Revisar constructivament el model actual d'actuació municipal

Cal tenir present, que la desigualtat de gènere ha marcat les estructures socials, econòmiques i polítiques, i que el model patriarcal ha sigut la base de la construcció de les identitats individuals i les col·lectives. Les estructures socials i polítiques han seguit el model establert i no han tingut en compte altres identitats, valors o cultures que es trobaven al marge dels marcs normatius i que alhora s'han utilitzat per retroalimentar la justificació de la seva pròpia desigualtat.

Actualment, gràcies a la democratització i l'extensió d'un nou paradigma de justícia social, les agendes polítiques han incorporat el principi

d'igualtat i per tant, es fa possible integrar les diferències dintre d'un nou model polític de justícia més global.

És per aquesta raó, que des de les administracions públiques hem d'assumir les mancances derivades del model del que provenim, i repensar les polítiques que desenvolupem per tal d'incorporar les mesures correctores oportunes per no continuar avalant aquesta desigualtat ni fomentant discriminacions, tant directes com indirectes.

Les polítiques públiques doncs, han d'anar encaminades a l'assoliment de la justícia de gènere, a través de la redistribució, el reconeixement i la representació. Els governs locals, han d'incloure el gènere com a eix transversal en les seves actuacions, i observar i avaluar l'impacte de les actuacions que desenvolupen amb una visió integral que inclogui la igualtat entre dones i homes.

Així doncs, el repte actual dels Ajuntaments, passa per reconèixer d'on venim, amb els dèficits derivats dels models heretats, però també les potencialitats de canvi a nivell polític i social. Ens trobem en un moment idoni per a la consecució d'una nova societat, on totes les identitats tinguin cabuda i es reconegui i posi en valor el que abans es trobava invisibilitzat i alhora obri horitzons per nous models de societats.

2.2 Metodologia de treball

Per tal de desenvolupar el Pla d'Igualtat de Gènere que teniu entre les mans, l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs ha comptat amb el suport de l'Oficina de Promoció de les Polítiques d'Igualtat Dona-Home, amb qui s'ha treballat estretament per fer néixer una eina que permeti assolir nous reptes en la igualtat de gènere al municipi.

Per tal de materialitzar aquest treball, l'Ajuntament ha creat una Comissió de treball que ha estat composta per :

Eulàlia Alonso	Cap de secció de Promoció Econòmica
Montse Campama	Cap de serveis de Serveis Socials
Ana Calero	Tècnica de Joventut
Sonia Cazo	Tècnica de Participació ciutadana
Assela Coll	Cap d'Unitat de Medi Ambient i Salut
Raquel Fernández	Policia Local
Cristina Galtés	Cap de serveis de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà
Mónica Garcia	Cap de secció de Promoció Econòmica
Tomás Gil	Cap de serveis de Policia Local
Elena Laguna	Consultora de violència de gènere
Rafael Llinas	Cap de serveis del Servei de Mediació
Antonia Navarro	Tècnica d'Esports
Meritxell Paez	Tècnica d'Educació
Dolors Palet	Cap de serveis de Polítiques de Gènere
Sonia Paredes	Cap de secció de Promoció Econòmica
Rosa Parrilla	Cap d'Unitat de Recursos Humans
Francisco Ramos	Tècnic d'Esports
Gemma Rodríguez	Agent d'Igualtat
Maria Tena	Tècnica del Programa de persones amb discapacitat
Glòria Viladrich	Cap de serveis de Territori

També s'ha realitzat una reunió amb el teixit associatiu de Sant Adrià de Besòs per tal d'incorporar la veu de les dones del municipi en forma d'accions del Pla d'Igualtat. En aquesta reunió hi van participar persones representants de les següents entitats i partits polítics:

- Associació de Puntaires
- AA.VV. Sant Adrià Nord
- AA.VV. Sant Joan Baptista
- Associació Vídues de Sant Adrià
- Colectivo de Alfabetización de La Mina
- Dones de Futur
- Grup Dones Iris de La Mina
- ICV-EUiA
- Persones amb discapacitat
- PSC

Així doncs, realitzar el Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs no tant sols ha consistit en posar d'acord un grup de persones sobre objectius, i accions a emprendre, sinó també en perfilar un discurs polític basat en la justícia social i la democràcia plena. Aquesta càrrega ideològica ha afegit una gran complexitat al treball de la Comissió, però també ha donat un gran sentit al procés d'elaboració del Pla i al seu resultat final.

En aquest sentit, l'elaboració del Pla ha estat un procés que ha implicat decisions a diferents nivells:

- Visió estratègica.
- Adquisició de compromisos polítics.
- Lideratge de la regidoria específica de dones i igualtat.
- Compromís públic davant la ciutadania.
- Assignació de mitjans econòmics i recursos humans necessaris.

- Creació d'estructures i formes de treballar que potenciïn la transversalitat i la horitzontalitat.

Veurem reflectits aquests diferents nivells de decisió al llarg dels següents apartats del Pla:

- Condicions prèvies, que estableixen els reptes del propi Ajuntament per tal de tirar endavant el Pla.
- Objectiu general del Pla, que defineix cap a on es dirigeix l'Ajuntament en l'àmbit de les polítiques de gènere i explica la importància del Pla per a la societat, en termes de beneficis a més llarg termini.
- Línies Estratègiques, que marquen les grans àrees d'actuació en l'àmbit del gènere, i que venen definides pel Pla d'Igualtat de Gènere de la Diputació de Barcelona.
- Marc conceptual, que aporta els elements de reflexió sobre cadascuna de les línies, els quals ajuden a entendre les desigualtats de gènere existents i justifiquen la necessitat d'intervenció.
- Antecedents, que recull les actuacions de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs en matèria d'igualtat de gènere i els reptes que es planteja amb el nou Pla d'Igualtat de Gènere. Els antecedents de totes les línies han estat elaborats en base a l'Auditoria de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs elaborada al 2009-2010.
- Objectius específics del Pla d'Igualtat de Gènere, per cada línia estratègica, que defineixen els compromisos que adquireix l'Ajuntament i les fites que vol assolir en cadascun dels àmbits de treball, en coherència amb les prioritats i l'objectiu general; són, doncs, les finalitats a perseguir durant l'execució del Pla, i són susceptibles de continuar un cop finalitzat el mateix.
- Resultats previstos, lligats als objectius a assolir al llarg del Pla d'Igualtat de Gènere, són realitats que es preveuen assolir a través d'un conjunt d'actuacions desenvolupades al llarg d'un període de temps establert prèviament i sota l'aplicació d'uns recursos previstos.
- Indicadors sobre els resultats del Pla d'Igualtat de Gènere, com una eina per a mesurar el grau d'assoliment dels objectius a aconseguir. Els indicadors previstos en aquest Pla són instruments de mesura que ens permeten expressar quantitativament els

resultats esperats i, alhora, serveixen de guia per a avaluar la qualitat o l'adequació del desenvolupament pràctic del Pla d'Igualtat de Gènere. Aquesta és una proposta inicial que inclou el nom de l'indicador i l'aspecte a valorar; caldrà, però, desenvolupar-la més amb una descripció dels aspectes necessaris per la seva aplicació.

- Accions, ordenades per línies estratègiques que, a nivell operatiu, s'han planificat al llarg de l'execució del Pla d'Igualtat de Gènere per tal d'assolir els objectius proposats. Recullen les àrees municipals que hi intervenen tot reflectint el treball transversal necessari per al seu desenvolupament (tant per aquelles que s'han vingut desenvolupant fins ara com per a les accions de futur).
- Glossari, amb la descripció dels termes específics de gènere emprats en el document del Pla d'Igualtat de Gènere.
- Bibliografia, utilitzada per a l'elaboració del present Pla d'Igualtat de Gènere.

3. Condicions prèvies i Objectiu general

3.1 Condicions prèvies

El Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs és una bona eina per aprofundir i avançar en la tasca que l'Ajuntament ja ve desenvolupant en favor de la igualtat de gènere, però també, per coresponsabilitzar el conjunt municipal en aquesta tasca, impregnant en major mesura la resta d'àrees municipals, assegurant una major transversalitat de les actuacions i, en definitiva, afavorint que es desplegui amb un major impuls polític la bona tasca duta fins el moment.

S'ha identificat una bona assignació de recursos humans que caldria mantenir. El propi Pla preveu una destinació de recursos que caldrà anar ampliant per tal de comptar amb pressupostos suficients i realistes que permetin desenvolupar-lo en tot el seu abast.

És important comptar amb personal especialitzat en gènere, però també serà imprescindible una inversió en formació i sensibilització del personal municipal, que permeti integrar la perspectiva de gènere i adoptar un canvi cultural profund en tota l'acció local.

Una millora en la formació i sensibilització del personal municipal haurà de contribuir també a una millora en la coordinació entre departaments, transversalitat que haurà de vetllar-se des del personal especialitzat en igualtat. Aquest treball participat i coordinat ha de ser intramunicipal, però també interinstitucional amb els diferents agents implicats en les diferents línies estratègiques, en especial en l'atenció i prevenció de la violència, en educació, en promoció econòmica i en la salut.

El compromís per fer polítiques d'igualtat transversals i no sectorialitzades permetrà assumir i aplicar plenament i amb coherència el Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, tant a nivell de lideratge, com de la implicació de tota l'organització municipal.

El compromís, el lideratge i la implicació municipals tindran un impacte en la població de Sant Adrià de Besòs en la mesura que contribueixin a trencar amb la cultura existent respecte als rols de gènere, a visualitzar i abordar adequadament realitats tant terribles com la violència de gènere, així com a minvar la reproducció del model patriarcal i les resistències a un nou model de relacions personals, comunitàries i socials, basat en l'equitat.

3.2 Objectiu general del Pla

Configurar la incorporació de la perspectiva de gènere com un dels eixos vertebradors de la vida local a Sant Adrià de Besòs i com un dels trets identitaris del treball municipal.

4. Línies estratègiques del Pla d'igualtat

Línia I. Impulsar les Polítiques d'Igualtat de Gènere a Sant Adrià de Besòs

4.1.1 Marc conceptual

Les **polítiques públiques d'igualtat de gènere** tenen com a finalitat transformar les condicions que fan possible l'existència de desigualtats entre dones i homes en els diferents àmbits de la vida personal, social, política, econòmica i cultural. La visibilitat del principi d'igualtat de gènere en les polítiques públiques s'inicia, fa relativament pocs anys, amb la introducció de les demandes dels moviments feministes a les agendes polítiques i amb el compromís dels ajuntaments democràtics.

L'administració local ha tingut un paper clau a l'hora de generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de gènere i en desenvolupar serveis i programes amb l'objectiu d'abordar els efectes de les relacions desiguals entre dones i homes. Es creen els primers serveis d'assessoria jurídica i suport psicològic per a dones que pateixen violència. S'elaboren polítiques específiques que van dirigides a necessitats concretes de les dones relacionades amb temàtiques referents a la salut, la participació, la formació, etc. A partir dels anys noranta, les administracions públiques fan un pas endavant en el compromís cap a la igualtat de gènere entenent que la problemàtica de la desigualtat té una base estructural i, per tant, no només requereix accions concretes fruit de les problemàtiques del moment. Es creen òrgans polítics específics, com són les **regidories de la dona o d'igualtat**, que seran les responsables institucionals d'impulsar els plans municipals d'igualtat.

Els **Plans municipals d'igualtat** són un conjunt d'intencions, decisions, objectius i mesures adoptades pels poders públics per tal d'aconseguir la igualtat de gènere en el seu territori. Els Plans tenen l'objectiu de situar la igualtat de dones i homes en un nivell estratègic que combina les accions específiques adreçades a les dones amb la incorporació de la perspectiva de gènere en les diferents àrees o departaments de l'ajuntament. Aquesta **transversalitat de gènere** suposa un canvi de paradigma polític: de les *polítiques de la dona* a les *polítiques de gènere*, que busquen que les diferents polítiques municipals adreçades a la ciutadania tinguin present no només les necessitats dels homes sinó també les de les dones.

D'altra banda, la **Llei d'Igualtat 3/2007** representa un pas decisiu cap a la responsabilitat de les institucions públiques i privades amb la igualtat real de dones i homes. La Llei obre un nou camí per què des del món empresarial s'elaborin plans d'igualtat que permetin visualitzar

les desigualtats de gènere i aplicar mesures per eliminar-les. Per la seva banda, les institucions públiques han d'assumir un doble compromís:

- Sensibilitzar i fomentar que les empreses del territori elaborin i apliquin aquests plans d'igualtat de gènere que promou la Llei.
- Posar les bases per corregir les desigualtats existents en l'interior de la pròpia organització, desenvolupant mesures i/o plans d'igualtat interns que permetin assolir la igualtat entre el seu personal i que estiguin en consonància amb la projecció exterior de les polítiques municipals en matèria d'igualtat.

Aquesta línia estratègica planteja algunes d'aquestes mesures internes i proposa eines per a la implementació del Pla d'Igualtat des de la transversalitat, entre les que destaquen:

- L'ús del llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials i culturals.
- La formació dels i les professionals municipals per a l'adquisició de certes competències conceptuals i instrumentals sobre gènere i igualtat.
- L'aplicació de metodologies que permetin l'avaluació de l'impacte de gènere en qualsevol proposta política.
- El lideratge de persones expertes en gènere.

Cal destacar que l'elaboració d'aquest Pla ha estat fruit d'un espai de reflexió, discussió i disseny compartit per persones de diferents àrees de tot l'Ajuntament amb el propòsit que aquesta transversalitat de gènere sigui una estratègia real i efectiva en el desplegament de les polítiques públiques en el territori.

4.1.2 Antecedents

Sant Adrià de Besòs té un equip de govern paritari, que denota una aposta política del Partit Socialista de Catalunya. Malgrat l'equip de govern és paritari, tan sols el 33% del consistori de Sant Adrià de Besòs són dones. El PSC és l'única formació política on hi ha dones regidores.

Tot i que hi ha regidors (homes) en àmbits tradicionalment feminitzats com l'educació, joventut i infància, les regidories amb partides pressupostàries més grans i tradicionalment masculinitzades (urbanisme, via pública, seguretat) continuen sent liderades per homes.

L'estructura tècnica de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs és singular per estar menys feminitzada que altres administracions públiques i per no mostrar una segregació vertical. A l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs hi treballen 346 persones, el 44% de les quals són dones. Pel que fa a l'estructura tècnica per sexe i al tipus de contracte, el 78,6% del personal és funcionariat fix o interí. En aquest grup es dona paritat entre dones i homes.

Les dades de personal per categoria reflecteixen que no existeix segregació vertical, ja que les dones ocupen el 60% de les places de personal tècnic superior, entre les que es troben els caps de servei o àrea, i el 70% de les places de personal tècnic mig.

De 71 policies locals, només una és dona i de 40 personal d'oficis només 2 són dones. Aquestes dades reflecteixen una clara segregació horitzontal en aquest dos col·lectius professionals.

L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs és pioner en polítiques d'igualtat i es reflecteix en l'abast i la qualitat del treball desenvolupat per l'equip tècnic de Polítiques de Gènere. El servei municipal especialitzat en la implementació d'actuacions en matèria d'equitat de gènere, el CIOD, es va crear a l'any 1983. L'any 2009 la Regidoria disposava de gairebé 250.000 €. El CIOD disposa d'un equip de 6 persones, tres a temps complet i tres a temps parcial.

Sant Adrià de Besòs compta amb un Consell Municipal de la Dona com a òrgan consultiu i de participació de les entitats del municipi que treballen per l'equitat de gènere.

Des de 2009, la coordinació de les Polítiques de Gènere depèn directament de la Primera Tinència d'Alcaldia.

La perspectiva de gènere no s'ha incorporat com a eix transversal en les polítiques i programes de les àrees de l'Ajuntament. L'Ajuntament no formalitza espais de transversalització. Aquest fet dificulta enormement la permeació de la perspectiva de gènere.

La majoria d'àrees de l'Ajuntament no disposa de dades desagregades per sexe, fet que impedeix la planificació amb una visió inclusiva respecte a les necessitats i els comportaments de dones i homes del municipi.

La prioritització de l'abordatge municipal per a la resolució de les necessitats socioeconòmiques del municipi, principalment patides per dones es confon amb l'abordatge des de la perspectiva de gènere.

4.1.3 Objectius, resultats i indicadors

OBJECTIUS	RESULTATS	INDICADORS
<p>OBJECTIU I.1 Garantir el compromís institucional per transversalitzar les polítiques de gènere i impregnar totes les àrees i serveis municipals</p>	<p>RESULTAT I.1.1 S'haurà desenvolupat i posat en marxa un pla de formació política sobre igualtat i perspectiva de gènere.</p> <p>RESULTAT I.1.2 S'haurà creat i consolidat una Comissió transversal municipal.</p> <p>RESULTAT I.1.3 S'hauran incorporat mecanismes de seguiment i avaluació del treball transversal a nivell municipal.</p> <p>RESULTAT I.1.4 S'haurà dissenyat un pla d'igualtat d'oportunitats intern de l'organització municipal.</p> <p>RESULTAT I.1.5 S'haurà desenvolupat un pla de formació sobre igualtat i perspectiva de gènere per al personal tècnic municipal, específic per àrees de treball.</p>	<p>Millora dels coneixements de l'equip de govern i del personal tècnic municipal sobre igualtat de gènere (per regidories, àrees i sexe):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre d'hores de formació rebudes - Nombre de persones formades - Valoració de les persones assistents a la formació <p>Nivell d'introducció del treball transversal des de la perspectiva de gènere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existència d'una comissió de (nombre d'àrees implicades, de membres i % per sexe i anys) - Percepció del personal municipal (% per àrees, nivells professionals, sexe i anys) sobre els nivells de: horitzontalitatverticalitat; flexibilitat-rigidesa; cooperació-competència; consensdecisions unilaterals; treball en equip-treball individual - Grau de compliment del pla de treball de la comissió <p>Grau de consolidació de la figura d'agent d'igualtat com a referent transversal municipal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivell de coneixement del personal municipal (% per àrees, per nivells professionals, per sexe i per anys) sobre el paper d'aquesta figura - Nombre de coordinacions per àrees i sexe de les persones implicades - Grau de compliment del seu propi pla de treball <p>Compliment del principi d'igualtat d'oportunitats dins l'Ajuntament i altres organismes municipals (nombres absoluts i % per sexes, àrees, grups professionals, categories professionals, organismes):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paritat tècnica i política - Segregació horitzontal i vertical, tècnica i política

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

		<ul style="list-style-type: none"> - Equitat salarial - Equilibri contractual - Representació sindical - Adequació dels espais físics de treball <p>així com:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Disponibilitat i compliment de mesures de conciliació - Equitat en els convenis col·lectius - Disponibilitat i compliment de mesures de prevenció i abordatge de l'assetjament sexual i per raó de sexe
<p>OBJECTIU I.2 Promoure entre la ciutadania canvis estructurals envers la igualtat real entre dones i homes</p>	<p>RESULTAT 1.2.1 S'hauran difós els resultats del Pla d'Igualtat de Gènere entre tots els agents econòmics i socials del municipi i la ciutadania en general.</p> <p>RESULTAT 1.2.2 S'haurà adoptat un manual de llenguatge i comunicació no sexista.</p> <p>RESULTAT 1.2.3 S'hauran posat en marxa mecanismes de recollida i difusió interna de dades desagregades de les actuacions municipals.</p> <p>RESULTAT 1.2.4 S'hauran promogut grups de reflexió d'homes i dones sobre les noves masculinitats.</p> <p>RESULTAT 1.2.5 S'haurà avançat en la implicació dels homes de Sant Adrià de Besòs en la corresponsabilitat (treball familiar-domèstic, criança dels fills, atenció a la dependència etc.).</p>	<p>Difusió interna de les actuacions municipals desagregades (per sexe, edat, origen i nivell socio-econòmic, entre altres vectors d'anàlisi):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Disponibilitat d'un sistema de recollida adequat - Nivell de recollida per àrees i per volum de població atesa - Nivell d'utilització de les dades desagregades per a la planificació anual d'actuacions municipals (% per àrees, sexe i anys) <p>Grau d'utilització d'un llenguatge no sexista en la comunicació externa i interna municipal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre de correccions en comunicacions - % de correccions per àrees i per mitjans de comunicació municipals <p>Difusió i Sensibilització sobre la igualtat de gènere i les noves masculinitats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Impacte comunicatiu local dels resultats del Pla (% per tipus d'agent: social, econòmic, cultural) - Grau coneixement/sensibilització d'homes i dones de la població local vers les noves masculinitats (nombre i % per sexe, edats i barris)

4.1.4 Actuacions

Actuacions de futur:

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
I.1.1	Consolidació de la figura de l'agent d'igualtat com a referent transversal municipal	Alcaldia Polítiques d'Igualtat Recursos Humans Comissió Transversal	Diputació Generalitat	2011	Continua			x
I.1.2	Creació d'una comissió transversal en gènere formada per personal tècnic amb responsabilitats directives (una persona per àrea)	Totes	Assessorament entitats externes	2011	Puntual	X		
I.1.3	Pla de treball bianual de la comissió transversal en gènere	Totes	Assessorament entitats externes	2011	Continua	X		
I.1.4	Identificació dels agents clau per al disseny d'un Pla d'Igualtat Intern	Polítiques d'Igualtat Agent d'Igualtat		2011	Puntual			x
I.1.5	Elaboració d'una Pla d'Igualtat Intern	Agent d'Igualtat Caps de servei Àrees	Assessorament entitats externes	2012	Puntual		X	
I.1.6	Creació d'un sistema d'indicadors per a l'avaluació continuada de l'execució del Pla Municipal d'Igualtat de Gènere	Agent d'Igualtat Caps de servei Àrees	Assessorament entitats externes	2012	Puntual	X		
I.1.7	Formació contínua per a personal polític i tècnic sobre igualtat de gènere i transversalitat	Polítiques d'Igualtat Recursos Humans Totes	Empresa formació	2011	Continua		X	

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
I.1.8	Incorporació de la formació en igualtat de gènere a la carrera de grau i al temari d'oposicions	Recursos Humans	Sindicats	2011	Puntual	X		
I.2.1	Campanya de comunicació del Pla Municipal d'Igualtat de Gènere als mitjans de comunicació municipals	Comunicació Alcaldia Polítiques d'Igualtat	Mitjans de comunicació locals	2011	Puntual	X		
I.2.2	Creació d'un manual de comunicació no sexista	Comunicació Polítiques d'Igualtat	Diputació Generalitat	2012	Puntual		X	
I.2.3	Sistema permanent per a tots els serveis municipals de recollida i presentació de les memòries amb dades desagregades per sexe	Totes		2011	Continua	X		
I.2.4	Creació d'un grup de treball al Consell de la Dona sobre noves masculinitats, amb la participació d'homes	Polítiques d'Igualtat	Consell de la Dona Entitats municipi	2012	Puntual	X		

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

Actuacions que l'Ajuntament ja desenvolupa:

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
Auditoria de Gènere 2010	Totes	Consell de la Dona VIP
Pla Municipal d'Igualtat de Gènere 2010-2014	Totes	Consell de la Dona i altres associacions
Coordinació de polítiques de gènere al municipi	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	
Centre d'Informació i Orientació de la Dona (des de 1983) format per una coordinadora, una agent d'Igualtat, una tècnica de violència masclista i una informadora/orientadora	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Comissió Tècnica de violència domèstica (Serveis socials, Guardia urbana, mossos, CIOD,)	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya Institut Català de les Dones
Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació (membre des de 2008)	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	
Programació i activitats anuals del Centre d'Informació i Orientació de la Dona: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tallers (dona posa't en marxa, espais familiars, dones creatives, grups de teràpia, espais per a homes, TICS, dona i salut, ioga, dansa tribal, escriptura, afectivitat sexual...) ✓ Xerrades/Tertúlies ✓ Documentals / cine forums ✓ Presentacions llibres+xerrada 	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Serveis Socials	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya Patrocinadors puntuals
Celebració del 8 de març, Dia Internacional de les Dones (2010 dedicat a "Usos del temps") <ul style="list-style-type: none"> ✓ Entrega premis Paraules d'Adrianes ✓ Xerrades/ col·loquis 	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Cultura Joventut	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya Patrocinadors puntuals

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tallers ✓ Estands al carrer ✓ Gimcana popular ✓ Votacions carrers amb noms de dona ✓ Marxa de dones ✓ Exposicions ✓ Cine/forums ✓ Sopar de les dones 	Promoció Econòmica	Aprodisa Barnavitas Voluntariat
Celebració del 28 de juny, Dia internacional de l'orgull gai i lesbiana <ul style="list-style-type: none"> ✓ Mou-te per la diversitat (activitats a la plaça de la vila per als joves de la ciutat: contacontes, creació graffiti, pintura, jocs...) ✓ Cine/fòrum 	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Cultura Joventut	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya Barnavitas Voluntariat ACORD (associació diversitat sexual)
Grup de treball sobre premsa i mitjans de comunicació del Consell de la Dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Consell de la Dona
Grup de treball sobre 8 de març del Consell de la Dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	

Línia II. Abordar Integralment la violència de gènere

4.2.1 Marc conceptual

La **violència de gènere** és la manifestació més contundent de les relacions de desigualtat entre dones i homes, suposa un greu atemptat contra la dignitat de les dones i impedeix la seva consideració com a persones de ple dret.

El fenomen de la violència de gènere emergeix com a problemàtica social en les darreres dècades del segle XX. La normalització històrica de la problemàtica es va trencar gràcies a la denúncia protagonitzada pel moviment feminista i al paper posterior que han tingut els mitjans de comunicació en la seva visualització i en la creació d'opinió pública al respecte. Això ha facilitat l'entrada de la violència de gènere a les agendes polítiques.

L'any 1993, en el marc de la Declaració sobre l'Eliminació de la Violència contra la Dona, de les Nacions Unides es consensua la definició de la violència de gènere com *“tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic per a les dones, així com les amenaces d'aquests actes, la coacció i la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com a la privada”*. La IV Conferència Mundial de la Dona, celebrada a Beijing, l'any 1995, reconeix que *“a totes les societats, en menor o major mesura, hi ha dones i nenes subjectes a maltractaments físics, psíquics i sexuals sense distinció de nivell d'interessos, classe o cultura”*. A Catalunya, es calcula que la violència de gènere afecta al voltant del 9% de les dones.

La **Llei catalana del dret de les dones a eradicar la violència masclista** utilitza l'expressió de *violència masclista*, entenent que el *masclisme* és el concepte que de forma més general defineix les conductes de domini, control i abús de poder dels homes sobre les dones i que, alhora, ha imposat un model de masculinitat que encara és valorat per algunes parts de la societat com a superior. La llei aborda totes les formes d'exercir la violència masclista: violència física, violència psicològica, violència sexual i abusos sexuals a dones i menors, i violència econòmica.

També situa els àmbits en què es pot produir aquesta violència: en l'àmbit de la parella, en l'àmbit familiar, en l'àmbit laboral, i en l'àmbit social o comunitari -agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic i explotació sexual de dones i nenes, matrimonis forçats, violència derivada de conflictes armats, i violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones.

Així doncs, la violència de gènere és un **problema social i estructural** que requereix un tractament per part dels governs i la resta d'agents socials que han de promoure una política activa i transversal, que doni una resposta integral. Això implica el desenvolupament de models d'intervenció que incloguin des de la **detecció**, la **sensibilització** i la **prevenció** de la problemàtica fins a l'**atenció** i la **recuperació** de les dones. Sense oblidar la necessitat de formació dels professionals. Des de l'àmbit local és imprescindible impulsar marcs d'actuació que permetin optimitzar recursos, així com sumar i coordinar esforços i intervencions.

És important no desvincular l'abordatge de la violència de gènere del desenvolupament de les polítiques d'igualtat. Per això, els **plans d'igualtat de gènere**, així com els centres d'informació, atenció i recursos per a dones, esdevenen instruments per excel·lència des dels quals abordar, de forma transversal, totes les problemàtiques relacionades amb les desigualtats que pateixen les dones, incloent-hi, evidentment, la violència de gènere.

4.2.2 Antecedents

Sant Adrià de Besòs ha estat un **municipi pioner en la lluita contra la violència de gènere**. L'any **1999** crea la Comissió Tècnica de Treball contra la Violència Domèstica. Actualment aquesta comissió, coordinada per l'Equip de la Regidoria de Polítiques de Gènere, té la implicació activa de professionals de les Àrees Bàsiques de Salut, Serveis Socials d'Atenció Primària, Policia Local, Mossos d'Esquadra, Fiscalia, Unitat de Salut Mental i Serveis de Suport Personal d'Urgència.

L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, a través de l'equip de Polítiques de Gènere, ha realitzat fins ara **una excel·lent tasca d'atenció, prevenció i sensibilització sobre la violència de gènere**. Un dels àmbits de sensibilització que principalment es treballa és l'educatiu.

El Servei d'acollida i suport a víctimes de violència de gènere del CIOD disposa d'una tècnica dedicada exclusivament i a temps complert. Aquest servei també es configura com una excel·lent eina de detecció de la violència de gènere al municipi: **el 68,5% de les demandes ateses al 2008 eren dones que no havien denunciat mai la situació de violència**.

El perfil de la usuària del Servei d'acollida i suport a víctimes de violència de gènere és el d'una **dona adulta d'entre 30 i 49 anys, casada i nascuda a Espanya**.

El **compromís municipal** envers la lluita contra la violència de gènere ha permès assolir molt bons resultats de treball i tenir una **bona resposta** per part dels **agents educatius, socials i comunitaris** del municipi així com del conjunt de la **ciutadania**.

Al municipi la violència de gènere ha passat a ser quelcom del que es parla; hi ha debat, mobilització i consciència.

4.2.3 Objectius, resultats i indicadors

OBJECTIUS	RESULTATS	INDICADORS
<p>OBJECTIU II.1 Prevenir la violència de gènere tot eradicant el masclisme a la societat</p>	<p>RESULTAT II.1.1 S'haurà ampliat el nombre de professionals i àmbits implicats en la sensibilització i prevenció de la violència de gènere.</p> <p>RESULTAT II.1.2 S'haurà consolidat la participació activa de la comunitat educativa i els serveis d'atenció a les persones (serveis socials, salut bàsica, agents esportius, etc.) del municipi, sobre la prevenció de la violència de gènere.</p> <p>RESULTAT II.1.3 S'haurà assolit la màxima difusió i procurat la màxima participació en les diferents accions de prevenció i lluita contra la violència de gènere, també per part dels homes del municipi.</p> <p>RESULTAT II.1.4 S'haurà assolit la col·laboració de l'empresa privada en accions de sensibilització contra la violència de gènere vers les dones.</p>	<p>Difusió i sensibilització entre professionals i àmbits implicats en la sensibilització i prevenció de la violència de gènere, especialment de la comunitat educativa (nombre i % per centre, sexe, edat, origen i nivell socio-econòmic):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participants en actes de sensibilització i prevenció de la violència vers les dones - Proporció d'alumnat, professorat i membres de les AMPA participants en activitats preventives <p>Nivell de coneixement de la població local sobre la violència de gènere (nombre i % per sexe, edat, origen i nivell socio-econòmic):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grau de coneixement de la població local sobre els recursos existents - Freqüència d'ús dels recursos existents per part de les dones del municipi - Nombre d'homes participants en el grup de treball per la igualtat i la no violència <p>Abordatge de l'atenció a les dones víctimes de violència des de l'àmbit laboral:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre i recurrència de les coordinacions amb l'OTG i el SIOL - Nombre de mediacions entre empreses i el SIOL per a la incorporació de les dones víctimes de violència al món laboral - Nombre d'insercions

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

<p>OBJECTIU II.2 Garantir la consolidació dels serveis i recursos existents dins d'un marc d'avaluació continua</p>	<p>RESULTAT II.2.1 S'haurà consolidat de manera permanent l'equip tècnic municipal d'atenció a la violència de gènere.</p> <p>RESULTAT II.2.2 S'haurà reforçat el grau d'implicació i coordinació de totes les persones professionals que formen part del Circuit.</p> <p>RESULTAT II.2.3 S'haurà garantit un espai de formació adreçat a professionals amb especial incidència en la detecció dels indicadors de risc de situacions de violència.</p> <p>RESULTAT II.2.4 S'hauran establert mecanismes per a la recuperació integral de les dones afectades per la violència de gènere, incloent mesures que fomentin la seva independència econòmica.</p>	<p>Consolidació de l'equip tècnic municipal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evolució del nombre de persones que formen l'equip - Evolució de les condicions laborals i salarials de l'equip tècnic - Existència de nous serveis (o serveis recuperats): <ul style="list-style-type: none"> . Atenció psicosocial a infants víctimes de violència de gènere . Apoderament de les dones víctimes en l'àmbit laboral <p>Coordinació de les persones professionals i serveis implicats en el Circuit i en el Protocol d'atenció a les víctimes de violència de gènere (nombre i % per edats, origen, existència o no de filles i fills, estatus socioeconòmic i barri):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dones ateses per violència en diferents serveis que integren el Circuit - Nombre de situacions d'urgència ateses satisfactòriament - Nombre i % de dones que han requerit atenció d'urgència per primera vegada - Tipologia d'intervencions de la Policia Local - % de denúncies sobre el total de serveis prestats - Situacions definitivament resoltes i en vies de resolució - Noves situacions ateses - Detecció de casos en: centres d'atenció primària social i de salut <p>Millora dels coneixements de les persones professionals implicades en el Circuit i de persones no referents de la Comissió Tècnica de Violència de Gènere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre d'hores de formació rebudes i nombre de persones formades - Valoració de la formació - Nombre d'indicadors de risc adoptats i validats <p>Assoliment de la recuperació integral de les dones afectades per la violència de gènere (nombre i % per edat, origen, nivell socioeconòmic):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grau de capacitat d'escolta activa, empatia, assertivitat i professionalitat - Grau d'implicació de la xarxa social (informal i formal) de les dones afectades - Nombre i tipologia de les derivacions que es realitzen - Nivell d'inserció laboral o professional de les dones - Nivells d'ingressos abans i després de l'atenció a les dones - Nombre d'empreses col·laboradores en la inserció de dones
--	---	---

4.2.4 Actuacions

Actuacions de futur:

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
II.1.1	Sistema de coordinació amb l'OTG i el SIOL amb la finalitat de donar una atenció adequada a les víctimes de violència de gènere	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica	Generalitat OTG	2011	Continua	X		
II.1.2	Incorporació d'un servei de mediació entre empreses i el SIOL per aconseguir la incorporació de les dones víctimes de violència al món laboral	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica	Generalitat OTG Empreses	2011	Continua			X
II.1.3	Impartició dels tallers de prevenció de violència en codirecció entre la tècnica de violència i altres persones membres de la Comissió Tècnica de violència de Gènere	Serveis Socials Policia Local Salut Polítiques d'Igualtat	Mossos d'Esquadra CAPS Escoles, IES	2011	Continua	X		
II.1.4	Tauler de difusió general i campanyes sobre violència en altres serveis municipals	Polítiques d'Igualtat Totes	Entitats municipi	2011	Continua	X		
II.1.5	Impuls a la creació d'un grup de treball d'homes del municipi que treballin per a la igualtat i la no violència	Polítiques d'Igualtat	Consell de les Dones Entitats municipi	2012	Continua	X		
II.2.1	Protocol de protecció de dades del padró d'habitants i de salut, com a garantia de seguretat	Informàtica OAC		2011		X		

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
	de les víctimes	Tots els serveis que utilitzin el Padró						
II.2.2	Recuperació del servei d'atenció psicosocial a infants víctimes de violència de gènere	Polítiques d'Igualtat Serveis Socials	Diputació Generalitat	2011	Continua			X
II.2.3	Formació a les persones no referents de la Comissió Tècnica de Violència de Gènere, sobretot forces policials, sanitàries i judicials per millorar l'atenció i la derivació	Tots els serveis que formen la Comissió	Mossos d'Esquadra	2011	Continua	X		
II.2.4	Servei d'apoderament de les dones víctimes en l'àmbit laboral	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica	OTG Generalitat	2011	Puntual	X		
II.2.5	Implantació d'un sistema de rotació en les persones representants de la Comissió Tècnica de Violència de Gènere	Tots els serveis que formen la Comissió		2011	Puntual	X		
II.2.6	Borsa d'habitatge i/o ajuts d'habitatge per a dones amb criatures que han patit violència	Urbanisme Serveis Socials Polítiques d'Igualtat	Generalitat	2012	Continua			X

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

Actuacions que l'Ajuntament ja desenvolupa:

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
Protocol d'atenció a les víctimes, i la prevenció de la violència de gènere	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Serveis Socials Policia local	Mossos d'Esquadra
Comissió Tècnica de Treball contra la Violència Masclista (des de 1999)	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Serveis Socials Policia local	Mossos d'Esquadra Justícia
Servei d'Acollida i de Suport a Víctimes de Violència de Gènere (des de 2005)	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Serveis Socials	Altres serveis d'acollida de fora del municipi
Figura tècnica de violència masclista (CIOD)	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	
Servei d'Allotjament d'Emergència (des de 2004)		Entitats sense ànim de lucre de caràcter social
Celebració del 25 de novembre, Dia internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones <ul style="list-style-type: none"> ✓ Xerrades/ col·loquis ✓ Tallers ✓ Gimcana + Joc de l'oca... per a joves ✓ Estands ✓ Exposicions ✓ Cine/fòrums ✓ Activitats al carrer ✓ Penjada de pancartes amb la imatge del programa a la façana de l'Ajuntament, als 7 barris del municipi i a les escoles ✓ Cinc minuts de silenci per les víctimes de violència de 	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Serveis Socials Joventut Esports Promoció Econòmica Comunicació Educació	Comissió Tècnica de Violència Consell de la Dona Voluntariat Plataforma d'entitats i veïns de la Mina Entitats del municipi Dones de barri

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
gènere, amb centres educatius i entitats esportives		
Programació anual de tallers per a dones sobre d'autodefensa, autoestima i creixement personal ,etc..	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya
Programació anual de tallers grupals sobre relacions de parella destructives i dependència emocional, dirigits a dones sobrevivents de violència de gènere	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Diputació de Barcelona
Tallers als centres educatius amb alumnat de 6è de primària, ESO i Batxillerat sobre gènere, sexisme, relacions de parella i bullying	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Educació (ajuntament)	
Xerrades a l'Escola BreServeis Socialsol municipal amb mares i pares sobre "l'educació basada en el bon tracte"	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Educació	
Xerrada per Sant Valentí sobre "Les dones i l'amor"	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	
Marxa anual de dones i homes contra la violència masclista	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Guardia Urbana	Consell de la Dona Voluntariat Entitats del municipi
Taller de còmic	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Patricinadors "samsung"
Renovació de l'exposició "La violència vers les dones no fa riure"	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Institut Català de les Dones
Recull i visibilització del nombre de dones assassinades a Espanya, per violència de gènere, a la porta de l'Ajuntament	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	
Grup de treball sobre violència de gènere del Consell de la Dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Consell de la Dona

Línia III. Fomentar la participació sociopolítica de les dones de Sant Adrià de Besòs

4.3.1 Marc conceptual

“Participar”, és formar part d’una activitat dirigida a influir directa o indirectament en l’entorn col·lectiu i en les polítiques públiques.

Segons aquesta definició, les dones han participat des de sempre proporcionat cura i benestar, s’han implicat en les tasques col·lectives en els municipis, en els barris, com a voluntàries, com a companyes, com a veïnes, i han teixit xarxes de suport per donar cobertura a determinades necessitats socials de les que l’administració pública no se’n feia càrrec. Les dones sempre han participat en els espais comunitaris com a “gestores socials”, implicades en la millora de les condicions de vida de les comunitats a les que pertanyien, però aquesta participació ha tingut lloc dintre de marcs informals i s’ha desvaloritzat pel fet de tractar-se de qüestions “tradicionalment” femenines. És per aquesta raó que es fa necessària la **diferenciació entre participació formal e informal**.

Pel que fa a la participació en la vida política, social, laboral i econòmica, en càrrecs de responsabilitat o en llocs de presa de decisions, les dones s’han vist excloses per la pròpia construcció de gènere. **El patriarcat ha negat històricament la “ciudadania” a les dones**, els hi ha impedit l’accés al món públic i ha construït una divisió sexual del treball que ha marcat els diferents rols, treballs, usos del temps i el diferent accés a recursos econòmics entre sexes. A més, determinats **factors psico-socials** com l’empoderament, l’autoestima o la prioritització de les necessitats alienes, **condicionen la participació femenina**, i la participació formal no inclou una representació equitativa de dones i homes.

Per altra banda, la **falta de coresponsabilitat** en les tasques de cura i reproductives, fa que les dones hagin d’afrontar una doble presència o doble jornada, i comptin amb menys temps lliure per a la participació formal, i amb més impediments a l’hora d’assumir responsabilitats fora de l’àmbit familiar i domèstic.

Les estratègies desenvolupades per potenciar la participació sociopolítica de les dones, s’han fet a través d’accions positives, de sensibilització, i a través del foment de la **paritat**, es a dir, fomentar la representació equilibrada de dones i homes de forma que cap dels sexes tingui una presència major al 60% ni menor al 40%.

La llei Orgànica 3/2007 per a la Igualtat Efectiva entre Dones i Homes, modifica el Règim Electoral i obliga a que les candidatures siguin paritàries en els diferents nivells polítics. En el cas dels municipis però, només serà exigible abans de les eleccions del 2011 i per part d'ajuntaments amb més de 5.000 habitants.

Les dones representen un 50 % de la població, i la seva participació formal resulta imprescindible per construir una societat justa, equitativa i una ciutadania completa; però l'anàlisi general de les dades, tant a nivell estatal com autonòmic, mostra que la presència política de les dones en els governs locals es redueix a mesura que s'ascendeix en l'escala dels llocs de responsabilitat, i el mateix succeeix en el mercat laboral o dintre d'organismes i entitats socials.

Per una banda, **els poders públics**, tenen en aquest sentit, la responsabilitat d'impulsar la paritat, l'empoderament, el lideratge de les dones, i sensibilitzar el sector privat entorn la necessitat d'una presència equilibrada de dones i homes en tots els àmbits laborals i de responsabilitat.

Per altra banda, **l'administració local** té un paper fonamental a l'hora de promocionar la participació de les dones en les decisions col·lectives, però també en la necessitat de redefinir la participació des de la pròpia experiència femenina, donant reconeixement als sabers femenins i atenent a la visualització, el just reconeixement i la valoració de la participació de les dones dintre de marcs informals.

4.3.2 Antecedents

L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs ha apostat per la participació de les dones del municipi a través del **Consell de la Dona**, en funcionament des de l'any 1995. En aquest consell hi ha representades **24 entitats**, entre les quals hi ha les associacions de dones i altres entitats que treballen per la igualtat dona-home. La composició reflecteix la voluntat de l'Ajuntament de recollir la diversitat de dones del municipi.

El Consell de la Dona **fa arribar la veu de les dones adrianenques** a través de grups de treball específics que es centren en diferents àmbits com comunicació, urbanisme, violència de gènere, salut, educació i cultura.

Sant Adrià de Besòs disposa d'un **teixit associatiu** força **quantitatiu i ric** pel que fa al nombre d'entitats i la seva tipologia. Les **entitats presidides per dones** representen el **31%** del total d'entitats del municipi, percentatge que malgrat no sé equilibrat, sí que ofereix **visibilitat**.

Tanmateix la representació de les dones en els llocs de decisió continua sent encara limitada, sobretot en els àmbits tradicionalment més masculinitzats com l'esport i la cultura. La manca de representativitat en els llocs de presidència en el teixit associatiu comporta que les dones tenen un **accés més limitat al poder no formal**.

Actualment hi ha **9 associacions de dones** al municipi que realitzen una intensa tasca de mobilització i participació activa de les dones adrianenques. En especial destaca l'associació Adrianas que treballa a La Mina des dels orígens del barri i que ha rebut reconeixement en diverses ocasions per institucions públiques a nivell local, nacional i europeu. Malgrat aquest reconeixement públic, les Adrianas disposen d'un espai molt reduït i amb serveis limitats, però es té la previsió dins del Pla de transformació de la Mina de dotar d'uns espais adequats per aquestes entitats.

La participació de les dones en els casals de gent gran és alta, malgrat la seva **representativitat en els llocs de decisió continua sent molt escassa**, amb l'excepció dels casals de La Mina i La Catalana on la totalitat de les seves juntes està formada per dones.

4.3.3 Objectius, resultats i indicadors

OBJECTIUS	RESULTATS	INDICADORS
<p>OBJECTIU III.1 Reforçar el teixit associatiu liderat per les dones tot proporcionant eines i recursos adequats</p>	<p>RESULTAT III.1.1 S'haurà garantit la dotació dels recursos necessaris per al propi desenvolupament de les entitats que treballin per a la igualtat de gènere, per tal d'assegurar-ne la seva permanència.</p> <p>RESULTAT III.1.2 S'haurà format en perspectiva de gènere a les persones amb càrrecs de responsabilitat institucional i associativa.</p> <p>RESULTAT III.1.3 S'haurà sensibilitzat, format i assessorat als agents socials i polítics de la ciutat en l'elaboració d'accions positives vers les dones.</p>	<p>Impuls a les entitats vers el treball per a la igualtat de gènere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reconeixements públics destinats a entitats que fomentin la igualtat d'oportunitats <p>Grau de sensibilització i formació de les persones amb càrrecs de responsabilitat institucional i associativa del municipi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre d'hores de formació rebudes per agents socials i polítics - Nombre de persones formades (per sexe/edat) - Valoració de les persones assistents a la formació - Nombre d'entitats que hagin desenvolupat accions positives vers les dones - Nombre de dones beneficiades en aquestes accions positives <p>Nombre i perfil d'assistents a la presentació pública de la memòria anual del Consell de la Dona</p>

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

<p>OBJECTIU III.2 Consolidar les estratègies i eines de participació de les dones en el disseny de les polítiques municipals</p>	<p>RESULTAT III.2.1 En els òrgans de participació ciutadana i de presa de decisions polítiques de l'Ajuntament, s'haurà garantit la presència paritària de dones i homes. RESULTAT III.2.2 S'haurà promogut que les associacions i entitats del municipi incorporin dones en els seus càrrecs de responsabilitat i de representació. RESULTAT III.2.3 S'hauran incorporat criteris de prioritització en les línies municipals de subvenció, a les entitats i associacions que realitzin accions positives vers les dones.</p>	<p>Adequació paritària dels consells municipals: - Modificació dels reglaments - Composició per sexe, edat, origen i barri</p> <p>Evolució de la presència de dones en associacions i entitats del municipi: - Nombre de dones en càrrecs de representació - % de dones i d'homes a les presidències - % de dones i d'homes representants - % de dones i d'homes en càrrecs de responsabilitat</p> <p>Evolució del volum econòmic i % de les subvencions municipals destinats a: - entitats amb juntes paritàries - entitats que treballin per la igualtat - entitats que treballin per les dones - nombre de persones beneficiades per aquestes entitats per sexe, edat, origen i barri</p>
---	--	--

4.3.4 Actuacions

Actuacions de futur:

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
III.1.1	Premi anual a l'entitat o associació del municipi que demostrï una política activa en el foment de la igualtat	Polítiques d'Igualtat Participació	Entitats municipi	2012	Continua	X		

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
III.1.2	Cicle de formació en perspectiva de gènere adreçada als càrrecs de responsabilitat de les associacions	Polítiques d'Igualtat Participació	Entitats municipi Empresa formació	2012	Puntual	X		
III.1.3	Acte de presentació pública de la memòria anual del Consell de la Dona a on siguin convidats tots els agents socials i polítics del municipi	Polítiques d'Igualtat Comissió transversal Alcaldia Protocol	Consell de la Dona Entitats municipi	2012	Continua	X		
III.1.4	Incorporació de criteris que prioritzin la paritat en les juntes directives de les entitats del municipi, a les convocatòries de subvencions municipals	Polítiques d'Igualtat Participació Òrgan polític de decisió	Entitats municipi	2012	Puntual	X		
III.2.1	Acte de reconeixement públic anual de les entitats que hagin incorporat la paritat en els seus òrgans de responsabilitat	Participació Alcaldia Protocol	Entitats municipi	2011	Continua	X		
III.2.2	Convocatòria pública o de dotació de recursos adreçada a les entitats que realitzin accions de sensibilització ver les dones	Polítiques d'Igualtat Participació	Entitats municipi	2012	Continua	X		
III.2.3	Modificació dels reglaments dels consells municipals per tal que garanteixin la paritat en els òrgans que els componen	Participació	Entitats municipi Consells Municipals	2012	Puntual	X		

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

Actuacions que l'Ajuntament ja desenvolupa:

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
<p>Dinamització Consell de la Dona de Sant Adrià de Besòs (des de 1995)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Reunions trimestrals ✓ Comissió permanent mensual ✓ Grups de treball específics: premsa, carrers amb nom de dona, violència de gènere, 8 de març, dona i salut, educació, dona i ciutat 	<p>Regidoria de Polítiques d'Igualtat Participació ciutadana Alcaldia – Premsa Territori Educació Padró Recursos Humans</p>	<p>Centres Educatius Àrees bàsiques de Salut Entitats de dones Mitjans de comunicació</p>
<p>Programa “Dones en Xarxa, Dones Ciutadanes”</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Cursos en TICS per a dones del municipi ✓ Participació a través de xarxes d'internet ✓ Creació d'una xarxa local 	<p>Promoció Econòmica Regidoria Polítiques d'Igualtat</p>	<p>Diputació de Barcelona Entitats de Dones Dones en xarxa</p>

Línia IV. Promoure canvis en el repartiment de treballs i usos del temps

4.4.1 Marc conceptual

En les últimes dècades la incorporació de les dones al mercat de treball ha posat en evidència les mancances de la relació que s'estableix entre **mercat de treball i activitat productiva**. La desvinculació clàssica de les tasques vinculades al desenvolupament econòmic i els **treballs de l'esfera reproductiva, familiar-domèstica i de cura de la llar i de les persones** ha establert desigualtats de gènere significatives que afecten la vida en l'**esfera pública i privada** de les dones. Aquesta línia estratègica vol reflexionar sobre aquesta divisió sexual del treball que s'expressa, principalment, en dos fenòmens:

- La **presència/absència en el mercat laboral**: entrades i sortides de les dones en el mercat de treball generalment relacionades amb el cicle vital (casament, embaràs, criança de fills i filles) i amb les polítiques empresarials que s'activen en circumstàncies determinades (per ex. no contractar dones en edat fèrtil o l'acomiadament quan es troben en estat de gestació).
- La **dobla presència**: presència d'una dona al lloc de treball en el qual realitza la tasca d'assalariada mentre ocupa també la major part del treball reproductiu.

Ambdós fenòmens tenen una sèrie de conseqüències per les dones:

- Dificultats per a incorporar-se o reincorporar-se al mercat de treball.
- Reducció de les possibilitats de reciclatge professional o de promoció laboral.
- Major presència de dones en treballs productius que són una extensió dels rols culturalment assignats i, generalment, menys valorats i pitjor remunerats (treballs relacionats amb la cura i l'atenció a les persones).
- Manca de dones en aquelles professions i càrrecs que requereixen una dedicació molt alta.
- Contractació temporal o a temps parcial.
- Reducció del temps de lleure i temps per a sí mateixes que repercuteix en el desenvolupament vital de les dones.

D'altra banda, quan parlem d'usos del temps ens referim també als lligams en l'organització de la vida **del treball reproductiu, el treball productiu, el temps relacional, personal i d'oci**; uns temps que condicionen inevitablement els altres. La majoria de vegades, el temps de lleure, d'oci i de participació social està pensat i estructurat en funció del treball productiu, és a dir, en relació al temps masculí, i gairebé mai es tenen en compte els horaris del treball reproductiu. Per això, les **polítiques del temps** han de fer emergir el temps personal de les dones i construir societats on aquestes puguin gaudir en igualtat de condicions. En aquest sentit, **la Xarxa de Ciutats i Pobles pels Nous Usos del Temps de la Diputació de Barcelona** està portant a terme un treball per identificar, generar i difondre instruments conceptuals, polítics i operatius que facilitin als governs locals una millor gestió de les polítiques del temps.

Totes aquestes problemàtiques han portat a parlar de la necessitat de **conciliar la vida personal, familiar i professional**. Però, diversos anàlisis ja han mostrat que la majoria d'aquestes polítiques de conciliació han contribuït a afermar les dones en el rol de mares i esposes, i no han estat adreçades a fomentar la responsabilitat dels homes en les tasques domèstiques i en les tasques de cura. Per això, cal promoure mesures adreçades a fomentar la **coresponsabilitat**, no només dins de l'estructura familiar, sinó també la **coresponsabilitat pública i social**, que promogui estratègies i mesures que transformin les formes de producció actuals i aportin noves formes d'entendre la ciutadania.

Així doncs, en aquest capítol, es proposen objectius per corregir algunes tendències del món laboral a dalt esmentades que afecten especialment a les dones però, també, es proposen actuacions per afavorir el temps social de les dones i fomentar la seva participació en condicions d'igualtat.

4.4.2 Antecedents

Sant Adrià de Besòs pateix la **taxa d'atur** més elevada del Barcelonès (**19,7%**). Malgrat l'increment de l'atur masculí, **la taxa d'atur continua afectant més a les dones** que als homes.

Des del SIOL s'atenen a més homes que dones (40%), malgrat que aquestes siguin les més afectades per taxes d'atur i d'inactivitat.

La manca de qualificació i d'ofertes laborals propicia tant a dones com a homes treballar en l'economia submergida, malgrat les activitats d'unes i altres són diferents.

Malgrat es treballa en i per a les dones desocupades **la perspectiva de gènere no és una estratègia de treball**.

El percentatge de persones usuàries que demanden formació és molt baix, tenint en compte el nivell d'instrucció de la població de Sant Adrià de Besòs. El tipus de formació demandada reflecteix i perpetua la segregació ocupacional al mercat laboral.

Hi ha un treball incipient en quant a usos del temps i existeix la voluntat de la Regidoria de Polítiques de Gènere d'ampliar-lo.

4.4.3 Objectius, resultats i indicadors

OBJECTIUS	RESULTATS	INDICADORS
<p>OBJECTIU IV.1 Tendir a la modificació de models de producció i reproducció fomenant la coresponsabilitat de dones i homes</p>	<p>RESULTAT IV.1.1 S'haurà dignificat simbòlicament el treball domèstic i de cura.</p> <p>RESULTAT IV.1.2 S'hauran promogut canvis en les polítiques d'usos del temps al municipi</p> <p>RESULTAT IV.1.3 El 15% de les empreses de Sant Adrià de Besòs hauran participat en accions de promoció de la igualtat d'oportunitats al mercat de treball.</p> <p>RESULTAT IV.1.4 S'haurà sensibilitzat a la ciutadania en la promoció de la coresponsabilitat.</p>	<p>Grau de sensibilitació de la població local vers el treball domèstic i de cura i vers la coresponsabilitat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Impactes comunicatius de les campanyes - Nombre de persones assistents a activitats - Persones usuàries del Banc del Temps (per sexe, edat, origen i barri) <p>Implicació de les empreses del municipi vers la igualtat d'oportunitats al mercat de treball:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre i % d'empreses participants en accions de promoció de la igualtat d'oportunitats al mercat de treball - Nombre d'empreses de més de 50 persones treballadores participants en accions de promoció de la igualtat d'oportunitats - Volum d'ocupació generada per les empreses participants en accions de promoció de la igualtat d'oportunitats al mercat de treball - Nombre de persones d'equips directius en les empreses participants (per sexe i edat) - Nombre de persones representats/afiliades a sindicats de les empreses participants (per sexe i edat) - Valoració de les persones participants de les activitats de promoció de la igualtat d'oportunitats <p>Evolució dels nivells d'utilització de mesures de coresponsabilitat al municipi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre de permisos de paternitat utilitzats al municipi (i % per edat)

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

		<ul style="list-style-type: none"> - Nivell de coneixement de la població sobre les mesures de conciliació (% per sexe i edat) - Ús de mesures de conciliació i coresponsabilitat (% per sexe, edat, nivell socioeconòmic i sectors d'activitat)
<p>OBJECTIU IV.2 Promoure la incorporació de les dones en el mercat de treball potenciant polítiques d'inserció sociolaboral des de la perspectiva de gènere</p>	<p>RESULTAT IV.1.1 S'hauran incorporat criteris de contractació municipal afavoridors per a les empreses igualitàries i que compleixin la Llei d'Igualtat.</p> <p>RESULTAT IV.1.2 S'haurà enfortit el teixit empresarial femení de Sant Adrià de Besòs.</p> <p>RESULTAT IV.1.3 S'hauran adoptat criteris de gestió de la borsa de treball municipal que sensibilitzin el teixit empresarial respecte a la segregació vertical i horitzontal del mercat de treball.</p> <p>RESULTAT IV.1.4 S'hauran divulgat i promociat les mesures d'igualtat de gènere entre persones treballadores del municipi, en coordinació amb els Sindicats.</p>	<p>Implicació de les empreses del municipi vers la igualtat d'oportunitats al mercat de treball:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre i volum econòmic de contractacions municipals d'empreses complidores de la Llei - Volum total de persones treballadores de les empreses contractades - Nombre de noves empreses que incorporen mesures igualitàries <p>Enfortiment del teixit empresarial femení:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre i perfil (edat, origen, nivell socioeconòmic) d'empresàries al municipi - Nombre i perfil (edat, origen, nivell socioeconòmic) d'empresàries implicades en xarxes supralocals - Creació d'una xarxa local de dones empresàries - Nombre i perfil (edat, origen, nivell socioeconòmic) d'empresàries implicades en la xarxa local - Nombre i perfil (edat, origen, nivell socioeconòmic) d'empresàries participants en xerrades empresariales al municipi - Nombre i perfil (edat, origen, nivell socioeconòmic) de dones joves del municipi participants en formació sobre creació d'empreses <p>Nivell de segregació en les demandes de la borsa de treball municipal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre de demandes dirigides a un determinat sexe (per sexe, edat, categoria professional i sector d'activitat) - Nombre de demandes no especificades per sexe (per edat, categoria professional i sector d'activitat) <p>Complicitat dels Sindicats en la sensibilització local vers la igualtat de gènere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre d'activitats promogudes per sindicats - Nombre de persones representats/afiliades a Sindicats participants en accions de divulgació sobre mesures d'igualtat de gènere

4.4.4 Actuacions

Actuacions de futur:

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
IV.1.1	Campanya de sensibilització sobre coresponsabilitat, amb la participació d'homes i dones importants del municipi realitzant tasques domèstiques de forma compartida	Polítiques d'Igualtat Participació Comunicació	Entitats municipi ConSORCI Mina Generalitat	2011	Puntual	X		
IV.1.2	Cicle de tallers d'activitats familiars sobre rols i coresponsabilitat	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica Serveis socials Ensenyament	Escoles Consells escolars Consell de la Dona	2011	Continua	X		
IV.1.3	Xerrades i dinàmiques a les empreses sobre igualtat d'oportunitats	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmic	Assoc. Comercials i Empresarials Sindicats	2012	Puntual	X		
IV.1.4	Banc del temps	Totes	Totes	2012	Continua			X
IV.2.1	Formació sobre emprenedoria i creació d'empreses per a dones joves del municipi	Promoció Econòmica Ensenyament	IES Generalitat	2011	Continua		X	
IV.2.2	Identificació, impuls a la creació i dinamització d'una xarxa local de dones emprenedores empresàries	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica Participació	Assoc. Comercials i Empresarials Sindicats Generalitat	2012	Puntual	X		

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
IV.2.3	Xerrades empresarials participades per dones empresàries del municipi	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica	Empreses	2011	Puntual	X		
IV.2.4	Pla de comunicació sobre els Plans d'Igualtat a les empreses i els beneficis que aporta per a la societat i per a les mateixes empreses	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica	Empreses Diputació	2011	Puntual		X	
IV.2.5	Definició d'una estratègia de treball amb les empreses del municipi per formentar la contractació de dones i homes joves del municipi amb estudis superiors	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica Joventut	Empreses Sindicats Generalitat (SOC)	2012	Puntual	X		
IV.2.6	Disseny i aprovació d'un ajut específic per a les dones emprenedores	Polítiques d'Igualtat Promoció Econòmica Hisenda Llicències		2012	Continua	X		

Actuacions que l'Ajuntament ja desenvolupa:

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
Projecte Equal dirigit a dones amb dificultats per accedir al mercat laboral (2005-2007)	Promoció Econòmica	Consell Comarcal Associacions empresarials Sindicats Ens municipals
Programa de cursos de formació ocupacional per a dones en	Promoció Econòmica	Generalitat de Catalunya

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
el marc del Pla de barris a Sant Adrià Nord	Territori	
Programa de cursos d'informàtica per a dones de millora de qualificació professional	Promoció Econòmica Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Oficina de Treball de la Generalitat
Publicació i descripció d'accions desenvolupades en el marc del programa a la xarxa virtual d'agents locals d'Igualtat	Comunicació Premsa	Diputació de Barcelona
Presentació e informació sobre la obligatorietat, per llei, i la necessitat de l'elaboració del Pla d'Regidoria de Polítiques d'Igualtat Intern	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Diputació de Barcelona
Campanya sensibilització amb la col·laboració dels comerciants del municipi "Regals no sexistes"	Promoció Econòmica Regidoria de Polítiques d'Igualtat Comunicació	Associació Comerciants Entitats socials
Xerrada col·loqui de sensibilització a alumnes dels Tallers d'ocupació del SIOL	Promoció Econòmica Regidoria de Polítiques d'Igualtat	

Línia V. Fomentar la coeducació, la formació i la presència cultural de les dones

4.5.1 Marc conceptual

L'educació i la formació són essencials per al desenvolupament de les societats i constitueixen el sistema de transmissió de valors socials i culturals que conformen els patrons de comportaments i actuacions. El sistema patriarcal que conforma la societat actual té conductes desiguals envers les dones i els homes perpetuant discriminacions i subordinacions.

Vivim un moment històric caracteritzat per la complexitat i pels processos constants de canvi davant del quals, l'educació en el sentit més ampli del terme, no pot restar indiferent. Per això resulta fonamental comptar amb orientacions metodològiques, eines i recursos per poder fer front a les noves necessitats educatives de la ciutadania. Aquestes orientacions permetran assolir la igualtat entre els gèneres i la interacció de les diferents maneres de fer i de viure al món.

Des de l'any 1990, la legislació educativa (**Ley Orgànica de Ordenación General del Sistema Educativo, LOGSE**) afirma que s'ha d'evitar la discriminació per raó de sexe i oferir una educació igualitària. No obstant això, la igualtat continua sent una tasca pendent a les escoles. Es segueix fent ús d'estereotips o prejudicis que transmeten valors, normes i actituds encara allunyades de la igualtat. La **coeducació**, basada en la diversitat i els valors propis de les persones, i en l'acceptació dels altres com a subjectes de ple dret ha de permetre que els valors cultural i social es modifiquin i que les persones siguin capaces de crear una societat democràtica i justa.

Cal tenir en compte, però, que la coeducació no és un model acceptat ni socialment estès, ja que el discurs pedagògic dominant, així com el model d'organització escolar, mantenen un caràcter eminentment androcèntric i es considera que ja s'ha assolit la igualtat entre els sexes amb actuacions com l'educació mixta o l'accés de dones a carreres masculinitzades, però això no és suficient. **És necessari formular nous reptes per a la coeducació del segle XXI, així com un nou model escolar tot incorporant les noves necessitats i realitats socials.**

La formació, és un dels elements crucials per la consecució d'un valors socials i culturals idonis pel creixement integral de les persones. La formació capacita les persones, els hi ofereix possibilitats d'elecció (laborals, personals), possibilitats de canvi i de transformació social.

La participació de les dones en la cultura ha de ser un element primordial a l'hora de visibilitzar les seves aportacions i de treballar per la transformació del rol de “dones – passives- consumidoras” al de “**dones – actives- creadores” de cultura**. La presència de les dones enriqueix i diversifica el fet cultural (música, literatura, arts escèniques, cinema, pintura, escultura, arts, decoratives) amb la incorporació de noves idees i sensibilitats. La ciutadania de gènere passa també per la universalització de l'accés i l'ús estratègic de les tecnologies de la informació i la comunicació per part de les dones, perquè siguin protagonistes actives de les noves formes de construcció social.

4.5.2 Antecedents

Al 2001, el pes de la població amb un **nivell d'instrucció més baix** és superior a Sant Adrià de Besòs que a la seva comarca i al conjunt de Catalunya. La població de Sant Adrià de Besòs que té un **alt nivell d'instrucció**, és a dir que ha cursat una diplomatura, llicenciatura o doctorat, tendeix a ser **superior en el cas de les dones**.

Entre la població jove hi ha un percentatge elevat amb només estudis obligatoris o inferiors. Tot i així, si es compara per grups d'edat, **la població jove, sobretot les noies, tenen nivells d'instrucció superiors a altres generacions més grans**. Es pot preveure que el nivell d'instrucció de la població sigui més elevat a l'actualitat que 10 anys enrere sempre i quant aquesta població formada no hagi emigrat, ja que actualment **el saldo migratori de joves de 15 a 29 anys és negatiu al municipi**.

Hi ha un biaix constant entre l'alumnat femení i masculí a l'ESO: **inicien l'ESO molts més nois que noies, però la finalitzen més noies que nois**. Hi ha **més noies que nois matriculades als estudis de batxillerat**, però en major proporció **als centres concertats**.

La matriculació als **cicles formatius** diferenciada entre noies i nois **reprodueix i aprofundeix la segregació** que després es produeix al mercat de treball.

L'absentisme a l'IES Forum 2004 és alarmant, malgrat els esforços i recursos públics esmerçats per canviar aquesta tendència. Les dades que més ressalten són els casos d'absentisme molt greu i crònic entre les noies de 1r d'ESO, que sumen el 85% de noies matriculades, i a l'aula oberta el 100%.

El nombre de carrers amb nom de dones ha augmentat en un 250% des de 2001, fruit del projecte “Carrers amb nom de dona”. Actualment del total de carrers amb nom de persona, **el 27% té nom de dona**. Les dades reflecteixen el bon treball desenvolupat per la Regidoria de Polítiques de Gènere per tal d'incrementar la visibilitat i el reconeixement de les dones al llarg de la història al municipi.

4.5.3 Objectius, resultats i indicadors

OBJETIUS	RESULTATS	INDICADORS
<p>OBJECTIU V.1 Promoure la coeducació en tots els àmbits educatius (formals i informals) de forma integral a tot el municipi</p>	<p>RESULTAT V.1.1 S'haurà sensibilitzat a la població en general sobre coeducació i format a l'alumnat del municipi en educació en valors.</p> <p>RESULTAT V.1.2 S'haurà format en perspectiva de gènere a les persones membres de la comunitat educativa, formal i informal, del municipi.</p> <p>RESULTAT V.1.3 Els agents socials del municipi hauran participat en actuacions de promoció de la coeducació.</p> <p>RESULTAT V.1.4 S'haurà orientat l'alumnat d'ESO i Batxillerat amb clau de gènere sobre la tria d'especialitats.</p> <p>RESULTAT V.1.5 S'hauran realitzat accions per augmentar la presència de pares a les reunions escolars.</p>	<p>Promoció coeducativa entre la població en general i entre la comunitat educativa del municipi (nombre i % per sexe i edat):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participants de les associacions i entitats del municipi en activitats i formació de coeducació - Participants de les AMPAs en activitats i formacions de coeducació - Valoracions de les persones participants en activitats i formacions de coeducació - Alumnat participant en activitats de currículum obert d'igualtat de gènere - Alumnat participant en d'equips esportius en les lligues interescolars (per tipus d'esport) - Membres de la comissió de treball sobre coeducació formada per centres escolars, AMPAs i Ajuntament <p>Eliminació d'estereotips de gènere en la orientació formativa i professional de l'alumnat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evolució del currículum i materials educatius vers els estereotips sexistes o discriminatoris (per centres, nivells educatius i matèries) - Nombre d'intervencions en matèria d'orientació educativa i laboral no sexista - Nombre d'alumnes participants en intervencions d'orientació educativa i laboral no sexista (per sexe i edat) - Tria d'especialitats (per sexe, tipologia i sector d'activitat associat) <p>Nivell d'implicació dels pares i de les mares a les activitats escolars i extraescolars</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre de participants (per sexe, edat, curs escolar de les seves filles i fills i tipologia d'activitat)

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

		<p>Eliminació d'usos desiguals dels espais escolars entre nenes i nens</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre de centres implicats - Usos desigualitaris detectats - Mesures d'us igualitari aplicades - Observació dels canvis d'usos en nenes i nens després de l'aplicació de mesures
<p>OBJECTIU V.2 Fomentar la visibilitat i el reconeixement de les dones als àmbits educatius, culturals i socials del municipi</p>	<p>RESULTAT V.2.1 S'haurà donat major visibilitat i reconeixement a dones de Sant Adrià de Besòs, amb rellevància per al municipi.</p> <p>RESULTAT V.2.2 S'hauran donat a conèixer les aportacions de les dones en els àmbits social, cultural, polític, històric, econòmic, lúdic, esportiu, etc. a nivell mundial.</p> <p>RESULTAT V.2.3 Les i els joves del municipi hauran participat a en accions positives de visibilització de les dones a la història i la cultura del municipi.</p> <p>RESULTAT V.2.4 S'haurà desenvolupat un reconeixement específic de l'esport femení a la ciutat.</p>	<p>Visibilització de l'aportació històrico-cultural de les dones:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Volum d'actuacions de difusió de les aportacions de les dones en els àmbits social, cultural, polític, històric, esportiu - Nombre de participants (per sexe, edat, origen i barri) en activitats de reconeixement a dones de Sant Adrià de Besòs - Nombre de participants (per sexe, edat, origen i barri) en activitats de reconeixement a dones en general - Grau de satisfacció de les persones participants en aquestes actuacions - Impacte comunicatiu del reconeixement a dones de la ciutat per la seva rellevància - Nombre de dones que han rebut reconeixement municipal - Nombre de dones i homes participants en la lectura del pregó de festa major - Presència de dones esportistes als mitjans de comunicació municipals

4.5.4 Actuacions

Actuacions de futur:

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
V.1.1	Campanya de sensibilització per a pares sobre la participació en l'educació dels seus infants	Educació Serveis Socials Polítiques d'Igualtat Comunicació	IES Escoles AMPA'S Entitats municipi Mitjans de comunicació	2011	Continua		X	
V.1.2	Creació d'una comissió de treball sobre coeducació amb la participació dels centres escolars, AMPAs i Ajuntament	Educació Serveis Socials Polítiques d'Igualtat Comunicació	IES Escoles AMPA'S Entitats municipi	2011	Continua	X		
V.1.3	Taller d'intercanvi d'habilitats adreçats a la comunitat educativa	Educació Polítiques d'Igualtat	Escoles Generalitat Diputació	2012		X		
V.1.4	Programa de currículum obert a les escoles sobre rols de gènere	Educació Serveis Socials Polítiques d'Igualtat	IES Escoles AMPA'S Entitats municipi	2012	Continua		X	

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
V.1.5	Tastet no sexista d'oficis per a l'alumnat	Educació Promoció Econòmica Polítiques d'Igualtat	Escoles Generalitat Diputació	2012	Continua		X	
V.1.6	Identificació aplicació de mesures correctores sobre els usos desiguals dels espais entre nenes i nens a les escoles	Educació Territori Polítiques d'Igualtat	Escoles Generalitat Diputació	2011			X	
V.1.7	Creació d'equips mixtes de diferents esports en les lligues interescolars	Educació Esports Joventut Polítiques d'Igualtat	Entitats esportives	2011	Continua	X		
V.1.8	Incorporació del criteri paritari en els mitjans municipals de comunicació	Polítiques d'Igualtat Comunicació		2011	Continua	X		
V.1.9	Ampliació de l'oferta d'oci al municipi, atractiva per a les persones joves	Joventut Cultura Alcaldia	Entitats municipi Iniciativa privada	2012	Continua			X
V.2.1	Elaboració de material amb perspectiva de gènere com a complement dels llibres de text de les escoles	Educació Cultura Polítiques d'Igualtat Comunicació	Escoles Generalitat Diputació	2012	Continua	X		
V.2.2	Programa de currículum obert a les escoles sobre biografies de dones del municipi	Educació Cultura Polítiques d'Igualtat	Escoles Generalitat Diputació	2011		X		

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
		Participació						
V.2.3	Difusió continuada a través dels mitjans de comunicació municipals de l'esport femení al municipi	Comunicació Esports	Entitats esportives de Mitjans de comunicació	2011	Continua	X		
V.2.4	Incorporació del criteri paritari en la lectura del pregó de festa major	Cultura Polítiques d'Igualtat Alcaldia	Entitats municipi	2011		X		

Actuacions que l'Ajuntament ja desenvolupa:

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
Posada en marxa de nous portals de la Regidoria de Polítiques Facebook, Twiter...	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Dones en Xarxa
Ampliació i difusió Fons documental infantil	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Biblioteques
Difusió, ampliació i manteniment Fons Documental	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya
Espai Regidoria de Polítiques d'Igualtat=nen@s a la biblioteca municipal <ul style="list-style-type: none"> ✓ dotació de contes infantils sobre models alternatius de masculinitat i feminitat ✓ tallers i xerrades d'educació en valors per persones educadores formals i informals 	Regidoria Polítiques d'Igualtat	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya Biblioteques

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
Guia de Dones de Sant Adrià. Itineraris històrics (2009)	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Consell de la Dona
Concurs de relats breus de dones, Paraules d'Adriana (12 edicions)	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Jurat format per persones del món de la premsa, historiadores, escriptores, etc.
Taller "contes per gaudir les diferències" als diferents centres educatius i de lleure de la ciutat	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Educació	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya
Elaboració exposició "Dones del món"	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	
Grup de treball "Dona i Educació" del Consell de la Dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Consell de la Dona

Línia VI. Incloure la perspectiva de gènere en el disseny de la ciutat de Sant Adrià de Besòs

4.6.1 Marc conceptual

Les ciutats i els espais de convivència han de ser llocs idonis i adients per al desenvolupament integral de les persones i, per això, han de tenir en compte les necessitats dels diferents grups que els conformen. Així mateix, han de ser planificacions territorial respectuoses amb el medi ambient perquè són el mitjà on es desenvolupa una qualitat de vida idònia.

Les dones no han estat ni són presents (o hi són de forma molt minoritària) en el disseny i planificació de les ciutats i els espais públics. Absents dels nivells de decisió i de formulació de polítiques sobre els recursos naturals, a la gestió, conservació, protecció i rehabilitació del medi ambient. El patriarcat es reproduïx així a l'espai físic; la identificació de les dicotomies i la consideració del seu efecte a l'urbanisme esdevé com un factor clau, i segons els rols socials adquirits, les dones són usuàries de molts dels espais dissenyats per homes.

Aquest model té conseqüències decisives en la vida de les dones. D'una banda, les dones, pels rols i activitats que tradicionalment desenvolupen i que estan molt lligades a les tasques familiars domèstiques, fan un ús de l'espai urbà més intens i diferenciat del masculí (majors desplaçaments dins del municipi, major ús dels recursos i serveis de la ciutat, mobilitat amb càrregues - cotxets dels infants o cotxets de la compra-). Sens dubte, l'existència de barreres arquitectòniques, o la manca d'un transport públic eficient, són elements que dificulten la seva mobilitat i limiten la seva vida quotidiana.

Tanmateix, la reducció i la desaparició d'**espais comuns** i la conseqüent pèrdua de **teixit veïnal i social** ha ocasionat canvis importants pel que fa a la percepció del carrer i per tant, de la ciutat: si abans es tractava d'un lloc de trobada i relació social, ara és un "lloc de ningú", sols per transitar. La percepció del carrer com lloc aliè i de trànsit, augmenta la sensació d'**inseguretat**, que en el cas de les dones té un pes especial perquè són les qui, amb major freqüència, pateixen situacions de violència. Aquesta percepció restringeix la llibertat de moviments de les dones i limita, per tant, les seves possibilitats d'utilitzar i gaudir dels béns i serveis urbans, condicionant la seva **participació en la vida urbana** (tant en el seu disseny com en el seu ús).

Malgrat això, la projecció urbanística a partir de criteris de gènere, tot just està fent els primers passos en un camí que és llarg i complex. Cada vegada es va imposant amb més força la consciència que aquest canvi de perspectiva és del tot necessari. S'han començat a prendre iniciatives de gran interès en aquest àmbit. Bona mostra d'això ha estat la inclusió del foment de l'equitat de gènere en l'ús de l'espai públic i els equipaments entre les actuacions de rehabilitació integral de barris promogudes per la **Llei 2/2004 de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen d'atenció especial**.

L'**ONU** defineix el desenvolupament sostenible com "aquell que permet satisfer les necessitats de les generacions presents sense comprometre les de les generacions futures". Per assolir-ho es necessària la consciència, individual i col·lectiva, del conjunt de les persones, dones i homes. És així com la planificació territorial serà la idònia per a tota la ciutadania.

També en el camp professional i disciplinar, la necessitat d'incloure la perspectiva de gènere i de les dones a d'urbanisme ha anat obrint-se camí. Creix l'interès que hi dediquen la recerca i els temaris de les escoles i les facultats d'arquitectura, enginyeria, geografia i altres matèries connexes.

És imprescindible la incorporació de la perspectiva de gènere en la planificació de les ciutats per tal de promoure serveis adients i pròxims, dotar suficientment d'infraestructures (escoles, llars d'infants, centres esportius, centres sanitaris), vetllar per l'accessibilitat dels espais, controlar el creixement de suburbis, la degradació dels centres de les ciutats, reorganitzar els temps i els treballs. Cal també intervenir per millorar els espais de convivència, construir habitatges per diferents tipus de persones i famílies, millorar els espais verds, controlar el soroll i la contaminació, millorar la mobilitat de la ciutat, millorar la seguretat i, en definitiva, fer de la ciutat un espai òptim per a la socialització de les persones.

La clau rau en **pensar la ciutat amb els diferents ulls de les persones que la viuen**: dones i homes de diferents edats, orígens, condicions, maneres de vida. A més, cal tenir en compte que les dones, per l'assignació de gènere, han desenvolupat tota una sèrie d'estratègies per optimitzar i gestionar els recursos de l'entorn. Cal, doncs, recuperar i **aprofitar els sabers femenins** en tant que signifiquen maneres de fer que contribueixen a la millora i conservació del medi ambient més proper i, per extensió, a la sostenibilitat del sistema. L'àmbit municipal és un espai clau per centrar estratègies mediambientals i modificar comportaments i actituds envers la natura que, a més, afecten la salut i la qualitat de vida de les persones.

4.6.2 Antecedents

L'estratègia de transformació del municipi ha sigut **majoritàriament urbanística**, dignificant l'espai urbà i els seus usos. **Aquesta estratègia no ha inclòs en la seva planificació una visió social**, eminentment necessària en el cas de Sant Adrià de Besòs.

Tampoc s'ha considerat estratègic el treball transversal amb la resta de serveis i departaments de l'Ajuntament, **ni s'ha inclòs de manera transversal la perspectiva de gènere**, ja que es parteix d'una suposada neutralitat. En el context de desigualtats de gènere i de discriminacions que les dones encara pateixen, també des del punt de vista urbanístic, un tracte igualitarista agreuja les desigualtats ja existents.

Malgrat l'**esforç municipal per la constant transformació urbana**, semblaria que aquesta té **un major impacte en la imatge del municipi i no en el canvi estructural de les condicions i necessitats de vida de la població** que l'habita.

Sant Adrià de Besòs **disposa d'amplis recursos per moure's cap a altres municipis**, sobretot cap a Barcelona, però més limitats per desplaçar-se dins del propi municipi. La majoria de població que es desplaça dins del municipi ho fa amb **transport individual**, indicador de les **fronteres territorials** que encara avui hi ha entre alguns barris.

Per raons laborals **es fan més desplaçaments fora del municipi que dins**. Aquests desplaçaments es fan majoritàriament en transport individual. Les **dones de Sant Adrià de Besòs** realitzen menys desplaçaments, i aquests són més compartits, per tant **la seva mobilitat és més sostenible** i menys dependent del transport privat que la dels homes.

4.6.3 Objectius, resultats i indicadors

OBJECTIUS	RESULTATS	INDICADORS
<p>OBJECTIU VI.1 Promoure un model de ciutat que garanteixi la igualtat d'oportunitats entre dones i homes</p>	<p>RESULTAT VI.1.1 S'haurà fomentat la sostenibilitat, la convivència i l'esbarjo de la ciutadania des de la perspectiva de gènere.</p> <p>RESULTAT VI.1.2 S'haurà garantit la participació de veïnes i veïns, de forma paritària, en el disseny i planificació territorial.</p> <p>RESULTAT VI.1.3 S'hauran potenciat els eixos de comerç de proximitat.</p> <p>RESULTAT VI.1.4 S'haurà facilitat la mobilitat a peu o en transport públic dins la ciutat.</p>	<p>Sostenibilitat, convivència i esbarjo (nombre i % per tipus, sexe, edat i barri):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existència d'espais de planificació integral - Grau de satisfacció personal en relació a la comunitat, l'entorn i l'ordenació del municipi - Espais públics de trobada i relació (nombre d'espais, hectàres, distribució espacial i % sobre totals) - Persones que fan ús dels espais col·lectius <p>Participació de veïnes i veïns en grups de treball o consells consultius (sobre urbanisme, zones verdes, parcs i medi ambient):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre de persones participants (nombres absoluts i % per tipus, per sexe, per edats/grups poblacionals, per residència i per períodes) - Nivell de satisfacció de les persones participants <p>Promoció de comerç de proximitat (nombres absoluts i % per tipus, per sexe, per edats/grups poblacionals, per residència i per períodes):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Accés a les zones comercials - Horaris de les zones comercials (% per zones i per períodes) - Enllumenat públic i seguretat ciutadana: persones que manifesten sentir-se insegures en determinades zones - Espai públic destinat al trànsit rodat en relació a l'espai públic destinat al trànsit de vianants <p>Mobilitat i Accessibilitat (nombres absoluts i % per tipus, per sexe, per edats/grups poblacionals, per residència i per períodes):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evolució de les persones usuàries dels transports públics - Volum de transports adaptats a persones amb mobilitat reduïda - Grau de millora d'horaris i freqüència dels transports públics (% per tipus) - Motius dels desplaçaments

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

		<ul style="list-style-type: none"> - Principals recorreguts i vies de connexió - Mitjà de desplaçament - Distància mitja entre el lloc de residència i el lloc de treball "productiu" - Distància mitja entre el lloc de residència i els serveis de proximitat - Nivell d'accessibilitat en serveis de proximitat (per períodes) - Nivell d'accessibilitat a les escoles (grau d'autonomia dels nens i de les nenes) - Distància mitja dels desplaçaments de les dones i dels homes - Índex de motorització: distribució dels titulars dels vehicles i/o titulars de permisos de conducció - Valoració dels models de desplaçament (grau de satisfacció dels diferents mitjans de transport)
<p>OBJECTIU VI.2 Integrar la perspectiva de gènere en la planificació urbana de la ciutat i en l'ús dels espais públics</p>	<p>RESULTAT VI.2.1 La planificació del municipi haurà incorporat, de forma permanent i integral, la perspectiva de gènere en l'ús dels seus espais i equipaments.</p> <p>RESULTAT VI.2.2 S'haurà incorporat la perspectiva de gènere en els criteris de redacció de tots els projectes d'obra del municipi.</p> <p>RESULTAT VI.2.3 S'haurà establert un sistema de detecció, seguiment i avaluació de la cobertura de necessitats diferenciades de dones i homes, a través del disseny urbà.</p>	<p>Participació ciutadana de redacció de projectes d'obra del municipi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre de participants als processos de participació (per sexe, edat i barri) - Moment de la redacció d'obres en què s'han realitzat les consultes participatives - Grau de trasposició a la planificació i disseny urbà dels informes de gènere vinculants elaborats - Grau d'incorporació d'elements d'accessibilitat, il·luminació i sostenibilitat al nous projectes urbanístics elaborats <p>Evolució dels pressupostos municipals en matèria de disseny i planificació del municipi, des de la perspectiva de gènere (dels usos diferenciats entre dones i homes dels espais i equipaments públics)</p>

4.6.4 Actuacions

Actuacions de futur:

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
VI.1.1	Planificació i instal·lació de zones de trànsit pacificat	Urbanisme Policia local	Assoc. comerciants Entitats municipi	2011	Continua			X
VI.1.2	Qüestionari des de la perspectiva de gènere en els processos de participació de disseny i planificació del territori, virtual i en paper, referent a l'actuació que es vol dur a terme	Urbanisme Joventut Polítiques d'Igualtat	Centres educatius Entitats de dones	2011	Puntual	X		
VI.1.3	Creació de comissió de treball d'urbanisme i gènere, entre ajuntament, veïnatge i associacions on la paritat sigui obligatòria	Urbanisme Joventut Polítiques d'Igualtat	Entitats municipi	2011	Continua	X		
VI.1.4	Planificació d'espais públics de lleure on es promogui la diversificació d'activitats i la interacció entre les persones cuidadores i la infància	Urbanisme Serveis Socials Joventut Educació Polítiques d'Igualtat	Centres educatius AMPA'S Entitats municipi	2011	Continua	X		
VI.1.5	Creació d'espais de jocs segurs on les famílies puguin establir dinàmiques de relació tranquil·les	Urbanisme Joventut Polítiques d'Igualtat	Centres educatius Entitats municipi	2012	Puntual			X
VI.1.6	Borsa d'habitatge i/o ajuts d'habitatge per a joves entre 18 i 35 anys del municipi	Urbanisme Joventut	Generalitat	2012	Continua			X

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
VI.2.1	Creació d'un manual d'actuació en temes de mobilitat amb perspectiva de gènere, adreçat a àrees específiques com urbanisme i territori	Urbanisme Polítiques d'Igualtat	Diputació Generalitat	2011	Puntual	X		
VI.2.2	Establiment de la paritat als processos de participació de redacció de projectes	Urbanisme Participació Polítiques d'Igualtat	Entitats municipi	2011	Continua	X		
VI.2.3	Informe vinculat, amb perspectiva de gènere, que validi les diferents accions en temes de territori, urbanisme, mobilitat	Urbanisme Participació Polítiques d'Igualtat	Diputació Generalitat	2012	Continua	X		
VI.2.4	Redacció dels projectes nous incorporant elements d'accessibilitat, il·luminació i sostenibilitat	Urbanisme Participació Polítiques d'Igualtat	Entitats municipi	2012	Continua	X		

Actuacions que l'Ajuntament ja desenvolupa:

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
Nomenclàtor de carrers amb noms de dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Participació ciutadna	Consell de la Dona SAP Escoles
Votació anual de noms de dona per a nous carrers de la ciutat	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Comissió del nomenclator(participació equips polítics municipals)	
Grup de treball sobre dona i ciutat del Consell de la Dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Consell de la Dona
Grup de treball sobre carrers amb nom de dona del Consell de la Dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	

Línia VII. Promoure la salut de les dones de Sant Adrià de Besòs

4.7.1 Marc conceptual

La salut no es sols l'absència de malaltia. Salut és també el benestar físic, mental i social dels éssers humans.

En un intent de superar la perspectiva purament biologicista, on la **salut diferencial de les dones** ha estat sols associada a la salut sexual i reproductiva, hem de contemplar que el benestar de les dones està determinat per factors socials, econòmics, polítics, laborals i culturals. La feminització de la pobresa també és un dels fenòmens als que assistim en l'àmbit global. Tot això, sovint, dificulta que les dones puguin gaudir d'una bona salut física i emocional.

El dret a la salut és un dret de totes i tots. Perquè realment es faci efectiu s'han de reconèixer els diferents factors que influeixen en la salut de les dones i dels homes i no limitar-se a només donar rellevància a diferències de sexe per explicar les situacions de malaltia.

En aquest sentit, ens fem ressò de les directrius establertes en la **IV Conferència Mundial sobre les Dones. Pequín(1995)**, on es va atorgar gran importància al concepte de salut. Encara que ja des del 1986, la **OMS**, a la **Carta d'Ottawa**, incorpora un apartat per a la promoció de la salut de les dones.

Cal vetllar per el desenvolupament integral de la salut i la millora del benestar de les dones, tenint en compte les diferències biològiques, així com els trastorns psicològics i d'altres malestars sovint associats al rol social de cura i a la sobrecàrrega de treball i responsabilitat que les dones assumeixen majoritàriament.

Cal tenir en compte les diferents necessitats de les dones al llarg del cicle vital, que suposen atencions específiques. Així, les dones grans reclamen cures i atenció determinada envers l'envelliment i factors psicològics com la soledat o la pobresa. Les dones joves representen un col·lectiu especial envers la prevenció de l'augment de la sida o els embarassos no desitjats. Les dones de mitjana edat, són les que representen el col·lectiu de risc majoritari de càncers diversos i d'atencions personalitzades per raons físiques.

De la mateixa manera, cal fomentar actituds adreçades a augmentar el benestar de les dones com és la seva participació i presència en el món esportiu, així com la promoció d'hàbits saludables.

L'objectiu de les polítiques de salut ha de ser millorar la salut tant de les dones com dels homes mitjançant la recerca, polítiques i programes de salut que incorporin la perspectiva de gènere. **Les recerques, les intervencions, les reformes dels sistemes sanitaris i les polítiques i programes de salut han de considerar el gènere des del començament.**

Les polítiques de promoció de la salut han de ser sensibles a les diferències de gènere en els missatges de salut perquè siguin realment efectius.

En raó d'això, **és necessari establir una coordinació entre diversos àmbits com l'educatiu, sanitari i serveis socials, per així perfilar línies d'actuació encaminades a la prevenció** que es complementin amb les actuacions sanitàries en l'àmbit municipal, per optimitzar recursos, sumar esforços i coordinar les intervencions.

Els objectius a nivell municipal són el promoure una millora en l'atenció de la salut de les dones al llarg del seu cicle vital., promoure la prevenció de conductes de risc i crear espais formatius i de reflexió. Per altra banda, també es fa necessari treballar en la recerca i formació en salut des de la perspectiva de gènere al igual que definir les prioritats del sistema sanitari amb una metodologia participativa tot i obrint la participació a les associacions i xarxes de dones i salut.

En definitiva, es tracta d'aconseguir donar una atenció integral encaminada a una millora en la salut i qualitat de vida de les dones.

4.7.2 Antecedents

Al GTS del Barcelonès Nord-Baix Maresme **de cada 10 dones, 4 es declaren consumidores d'alcohol de risc i 3 es declaren sedentàries.** Les dones perceben patir **més trastorns crònics i majors discapacitats** que els homes: 8 dones per cada 7 homes, en el cas de trastorns, i 2 dones per cada home, en el cas de les discapacitats.

Les **dones prenen medicació amb major mesura** que els homes, fet que lliga amb el seu pitjor estat de salut percebut i a la tendència a una major medicalització per part de la classe mèdica a les malalties que pateixen les dones.

Els serveis residencials i de dia cobreixen només el 5,5% de la població major de 65 anys.

El percentatge de **persones amb discapacitat és superior a Sant Adrià de Besòs que a la comarca i Catalunya**. El 49% del total de persones amb discapacitat a Sant Adrià de Besòs són dones (el 7,6% de la població femenina adriana). El 21,8% de les persones amb discapacitat tenen una malaltia mental diagnosticada.

Les dones fan més ús dels serveis assistencials de dependència.

Les **dones també utilitzen en major mesura** que els homes el **serveis sanitaris** però amb **menor satisfacció**: expressen queixes respecte les limitacions d'infraestructures i d'especialistes al municipi.

El suport a les **dones cuidadores de persones depenents** és una de les principals problemàtiques de salut del municipi.

Malgrat la limitació de serveis, existeix una **bona coordinació entre el CAP de Sant Adrià i la resta de serveis i recursos municipals**.

4.7.3 Objectius, resultats i indicadors

OBJECTIUS	RESULTATS	INDICADORS
<p>OBJECTIU VII.1 Garantir la disponibilitat de recursos i serveis de salut a les dones de Sant Adrià de Besòs</p>	<p>RESULTAT VII.1.1 S'hauran generat les condicions per cobrir les necessitats de salut de les dones del municipi</p> <p>RESULTAT VII.1.2 S'haurà sensibilitzat i format al personal sanitari i a agents de salut del municipi, sobre factors de protecció i estils de vida saludables, des de la perspectiva de gènere.</p> <p>RESULTAT VII.1.3 Es disposaran de dades desagregades sobre salut.</p> <p>RESULTAT VII.1.4 S'haurà creat un servei de suport a persones cuidadores.</p>	<p>Disponibilitat de recursos de cobertura de les necessitats de salut de les dones del municipi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grau de coneixement de les necessitats de salut de les dones del municipi - Serveis mèdics disponibles - Nombre d'usuàries dels serveis mèdics (per edat, nivell socioeconòmic i barri) - Existència de grup de suport a persones cuidadores - Nivell de coordinació entre el CAP i l'Ajuntament <p>Millora dels coneixements del personal sanitari i agents de salut locals, des de la perspectiva de gènere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nombre d'hores de formació rebudes per agents de salut - Nombre de persones formades (per sexe/edat/origen) - Valoració de les persones assistents a la formació <p>Evolució dels estils de vida saludables entre la població (nombres absoluts i % per sexe/edat):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Percepció de l'estat de salut - Esperança de vida en néixer aquest indicador - Nivells d'activitat física de la població local - Usos d'equipaments i activitats esportives municipals (% per tipologia d'activitat)
<p>OBJECTIU VII.2 Fomentar hàbits saludables entre les dones del municipi al llarg del seu cicle vital, per millorar el seu benestar integral</p>	<p>RESULTAT VII.2.1 S'hauran donat a conèixer a la població de Sant Adrià de Besòs els determinants de la salut al llarg del cicle vital de les dones.</p> <p>RESULTAT VII.2.2 S'hauran promogut hàbits saludables entre la població jove,</p>	<p>Grau de sensibilització local (nombres absoluts i % per sexe, edat i nivell socioeconòmic):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Volum de persones participants en accions de difusió sobre els determinants de la salut del cicle vital de les dones - Volum de gent jove implicada com a agent de salut <p>Evolució de la incidència de malalties i conductes de risc evitables entre la població (nombres absoluts i % per sexe/edat):</p>

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

	<p>adulta i gran de Sant Adrià de Besòs.</p> <p>RESULTAT VII.2.3 S'hauran emprès actuacions conjuntes amb associacions de dones afectades per determinades malalties i que viuen a Sant Adrià de Besòs.</p> <p>RESULTAT VII.2.4 S'haurà assolit un descens progressiu de la incidència de malalties i conductes de risc evitables en les dones del municipi.</p> <p>RESULTAT VII.2.5 S'hauran consolidat els criteris de perspectiva de gènere en la programació d'activitats físiques i esportives al municipi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Problemàtiques/malalties ateses en els centres d'atenció primària en salut (CAP) - Freqüència de les visites - Causes d'hospitalització - Causes de mortalitat - Prevalença del consum d'alcohol - Prevalença de tabaquisme - Prevalença d'altres drogodependències - Prevalença d'anorèxia i bulímia - Prevalença de fibromialgia i fatiga crònica - Prevalença de sobrepès o obesitat - Prevalença de "Moobing" laboral - Efectes sobre la salut dels productes químics utilitzats en l'àmbit domèstic - Mobilitat reduïda de persones majors de 64 anys - Consum i despesa de medicació <p>Impacte de la promoció d'hàbits saludables lligats al cicle vital (nombres absoluts i % per sexe/edat/estatus econòmic):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Percepció de l'estat de salut - Nivells d'activitat física de la població local - Nombre de dones afectades per determinades malalties beneficiades d'accions municipals
--	---	--

4.7.4 Actuacions

Actuacions de futur:

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
VII.1.1	Creació d'un grup de suport a persones cuidadores	Polítiques Igualtat Salut Serveis Socials	GTS	2011	Puntual	X		
VII.1.2	Formació específica per a agents de salut sobre perspectiva de gènere	Polítiques Igualtat Salut Serveis Socials	CAP'S Diputació	2011	Puntual	X		
VII.1.3	Sol·licitud al GTS per a l'establiment d'un protocol de recollida de dades desagregades de salut d'accés per als agents de salut municipals	Polítiques Igualtat Salut	GTS	2011	Puntual	X		
VII.1.4	Estudi per conèixer les necessitats de salut de les dones del municipi	Polítiques Igualtat Salut	GTS Diputació Generalitat	2012	Puntual		X	
VII.1.5	Creació d'un espai d'intercanvi entre el CAP i l'Ajuntament i la població d'avaluació d'accions relacionades amb salut, des de la perspectiva de gènere	Polítiques Igualtat Salut Serveis socials	CAPs Entitats municipi	2012	Continua	X		
VII.2.1	Programa de foment d'hàbits de vida saludable , minimització de conductes de risc i reducció de malalties, des de la perspectiva de gènere	Esports Educació Medi Ambient Joventut Polítiques Igualtat	Entitats esportives CAPs Diputació Generalitat	2011	Continua		X	

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
		Salut	IES					
VII.2.2	Estratègia de seguiment i reivindicació de l'ampliació de serveis de salut al municipi	Polítiques Igualtat Salut Alcaldia	Generalitat	2011	Continua	X		
VII.2.3	Creació de grups de suport a dones afectades per determinades malalties com fibromiàlgia o càncer	Polítiques Igualtat Salut Serveis Socials	Entitats municipis CAPs Entitats afins	2011	Continua		X	
VII.2.4	Identificació, senyalització i difusió d'itineraris de cursa per fer pràctica esportiva de durada i intensitat moderada	Salut Esports Medi Ambient Urbanisme	Entitats esportives	2011	Puntual		X	
VII.2.5	Estudi de les activitats físiques i esportives realitzades per la població local des de la perspectiva de gènere	Esports Educació Medi Ambient Joventut Polítiques Igualtat Salut Urbanisme	Entitats esportives Diputació Generalitat	2012	Puntual		X	
VII.2.6	Tallers esportius de promoció de la pràctica esportiva en dones joves	Esports Educació Joventut Polítiques Igualtat Salut	Entitats esportives CAPs Diputació Generalitat IES	2012	Continua	X		

Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014

ACTUACIONS DE FUTUR		ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	TEMPORALITZACIÓ		PRESSUPOST		
				ANY D'INICI	DURADA (PUNTUAL / CONTINUA)	-6.000	6.000-12.000	+12.000
VII.2.7	Programa de xerrades i tallers per a dones sobre els determinants de salut al llarg del seu cicle vital	Polítiques Igualtat Educació Salut Serveis Socials	CAPs Entitats municipi IES Escoles Diputació	2012	Continua	X		

Actuacions que l'Ajuntament ja desenvolupa:

ACTUACIÓ DESENVOLUPADA	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES
Celebració del 28 de maig, dia internacional de la salut de les dones <ul style="list-style-type: none"> ✓ Xerrades/col·loquis ✓ Tallers ✓ Marxa per la llera del riu amb tastet de ioga, tai-txi i txikung ✓ Exposicions ✓ Cine/fòrums 	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Esports Salut ajuntament	Institut Català de la Salut Centres d'Atenció Primària
Programa anual de tallers d'educació afectivo-sexual als Instituts d'Ensenyament Secundari	Regidoria de Polítiques d'Igualtat Educació	IES del municipi
Grup de treball sobre salut del Consell de la Dona	Regidoria de Polítiques d'Igualtat	Consell de la Dona

5. Glossari

Acció Positiva: Mesures per compensar la situació de desigualtat de partida de les dones. Incideix en l'àmbit públic i garanteix la seva presència.

Androcentrisme: Conjunt de valors dominants basats en una percepció centrada en normes masculines. Les societats androcèntriques són aquelles que situen l'element masculí com a prototip, un referent que cal imitar i l'experiència del qual és interpretada com a universal, menyspreant i ocultant les experiències de les dones.

Coeducació: Mètode educatiu que parteix del principi de la igualtat entre els sexes i de la no discriminació per raó de sexe, que pretén educar conjuntament a nens i nenes en la idea de que hi ha diferents mirades i visions del món, diferents experiències i aportacions fetes per dones i homes que conformen la realitat col·lectiva i sense les que no es pot interpretar ni conèixer el món.

Conciliació de la vida personal i laboral: Possibilitat d'una persona de fer compatibles l'espai personal amb el familiar, el laboral i el social, i de poder desenvolupar-se en els diferents àmbits.

Coresponsabilitat en el treball reproductiu: Participació equilibrada de dones i homes en cadascuna de les tasques i responsabilitats de la vida familiar, tant del treball domèstic com de la cura de persones dependents.

Democràcia paritària: Forma d'organització social i política en la qual hi ha igualtat de nombres i drets dels diferents col·lectius que componen la societat i que han de formar part dels òrgans decisoris i de govern. Les quotes o la modificació de les normatives electorals són exemples d'estratègies per a aconseguir la democràcia paritària entre dones i homes.

Desigualtat de tracte: Manca d'igualtat en el tracte entre diversos col·lectius de manera arbitrària i sistemàtica, tot afavorint un col·lectiu per damunt dels altres. (Directiva 2006/54/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2006, relativa a l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitats i igualtat de tracte entre homes i dones en matèria de treball i ocupació)

Discriminació directa: Tractar de manera desigual o amb un tracte d'inferioritat les persones sobre la base d'un dels motius expressament prohibits per l'ordenament jurídic nacional i internacional, per exemple, segons el sexe.

Discriminació indirecta: Criteris, mesures, normes i intervencions socials o polítiques formalment neutres que resulten desfavorables per a un col·lectiu, ja que no té en compte la posició inicial desfavorable de la qual parteix aquest col·lectiu. Aplicació de distincions i de pràctiques desiguals i arbitràries que una col·lectivitat fa a una persona o grup en un determinat àmbit per motius de sexe, ètnia, ideologia, edat, opció sexual o d'altres.

Discriminació: Es considera discriminació tots aquells casos en què una persona és tractada de manera desigual i desfavorable per la seva pertinença a un grup concret i no sobre la base de les seves capacitats individuals.

Divisió sexual del treball: Repartiment de tasques socials i domèstiques adjudicades segons el sexe que han produït aprenentatges diferents per a homes i dones i que es valoren d'una manera desigual en la societat.

Equitat de gènere: Distribució justa dels drets, beneficis, obligacions, oportunitats i recursos entre les persones a partir del reconeixement i el respecte de la diferència entre dones i homes a la societat.

Feminisme: Doctrina, teoria i moviment social que propugna la consideració de les dones com a éssers humans complets, subjectes individuals de drets i deures i s'oposa a la discriminació per raó de sexe (per haver nascut femella), o de gènere (a causa de les atribucions femenines com a dona). El feminisme té diverses orientacions i ideologies, però no s'ha d'oposar – com vulgarment es fa – al masclisme, ja que el masclisme representa una actitud de prepotència del mascle enfront de la femella, i aquest concepte no és l'oposat al feminisme.

Gènere: Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials de poder entre homes i dones.

Igualtat de gènere: Condició de ser iguals homes i dones en les possibilitats de desenvolupament personal i en la capacitat de prendre decisions, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i d'homes són igualment considerats, valorats i afavorits.

Igualtat de tracte entre dones i homes: Condició de ser iguals dones i homes en l'àmbit laboral, social, cultural, econòmic i polític, sense que actituds i estereotips sexistes limitin les seves possibilitats.

Indicador de gènere: Mesura, nombre, fet, opinió o percepció que mostra la situació específica de les dones i dels homes, així com els canvis que es produeixen en els dos grups a través del temps. L'indicador de gènere és una representació d'un fenomen determinat que mostra totalment o parcial una realitat i que té la funció de fer visibles els canvis socials en termes de relacions de gènere al llarg del temps.

Perspectiva de gènere: Presa en consideració de les diferències socioculturals entre les dones i els homes en una activitat o àmbit per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, considerant com les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten les dones. La perspectiva de gènere permet de visualitzar dones i homes en la seva dimensió biològica, psicològica, històrica, social i cultural i de trobar línies d'acció per a la solució de desigualtats.

Polítiques d'Igualtat: Sorgeixen als Estats Units a la dècada dels 60 dins del moviment de drets civils i, en principi, per evitar la discriminació, per raons de raça, religió, color o origen. Sota el mandat del president J.F. Kennedy s'estableix el concepte d'acció positiva i s'obliga a garantir als contractistes del govern la igualtat d'oportunitats en la seva plantilla. A Europa, des dels anys 50 i 60, els països nòrdics -Islàndia, Finlàndia, Suècia, Noruega i Dinamarca- ja treballen en polítiques de l'Estat de Benestar que inclouen accions positives vers les dones. A dia d'avui, aquests països són els que disposen d'una proporció més alta de població activa femenina, conjuntament amb polítiques familiars que permeten conciliar la vida personal i la laboral a dones i homes. La teoria –que s'ha complert- és que en invertir en ajudes socials, s'incrementa la presència de les dones al mercat laboral. Major presència de força de treball qualificada al mercat laboral té conseqüències en el creixement econòmic.

Rols de gènere: Els papers, les funcions, les activitats i les responsabilitats que s'atribueixen com a “pròpies” i diferenciades a dones i homes.

Segregació horitzontal de l'ocupació: Distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.

Segregació vertical de l'ocupació: Distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.

Sostre de vidre: Barrera invisible que dificulta l'accés de les dones al poder, als nivells de decisió i als nivells més alts de responsabilitat d'una empresa o organització a causa dels prejudicis envers les seves capacitats professionals.

Transversalitat de gènere (de l'anglès gendermainstreaming): Estratègia al llarg termini que incorpora la perspectiva de gènere i la igualtat de gènere de les dones en totes les polítiques i actuacions d'un govern. La transversalització de gènere implica incorporar la perspectiva de gènere en totes les polítiques i les actuacions per a tenir en compte les necessitats i els interessos tant de les dones com dels homes.

Elaborat a partir de:

"Glossari terminològic. Centres d'informació i recursos per a dones, una proposta de model funcional i de gestió", Col·lecció Documents de "Recull de termes Dones i treball", Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, 2008

Treball Sèrie Igualtat i Ciutadania. Diputació de Barcelona, febrer 2007

<http://ideo.sectorweb.es/ca/blogs/gpf> GPF Consultoria i Formació, S.L., web consultada a juny de 2008

<http://www.sindicat.net> Secretaria de la Dona del Sindicat d'Ensenyament (USTEC-STEs), web consultada a juny de 2008

6. Bibliografia

Astelarra, Judit, "Veinte años de políticas de igualdad", Colección Feminismos, Ediciones Cátedra, 2005.

"Auditoria de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs". Pròpia Consultores, Diputació de Barcelona i Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, 2009.

"Bones pràctiques i auditoria de gènere. Instruments per a polítiques locals. Projecte Olympia de Gouges", Diputació de Barcelona, 2003.

"Pla d'Igualtat de Gènere", Model de treball, Oficina de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home, Diputació de Barcelona, 2009.

Document elaborat per:

Guernica Facundo Vericat

Sara Ortiz Escalante

Montserrat Potrony i Insa

Luis Antúnez, 6
08006 Barcelona
www.propia.cat